Tuncer CÜCENOĞLU

Kızılırmak

(Kızılırmak-Karakoyun)

Mitos Boyut

TİYATRO / OYUN DİZİSİ 245

Bu kitaptaki oyunun Fikir ve Sanat Eserleri Yasasından ve yasalardan kaynaklanan tüm hakları yazarına aittir.
Yayınlanan oyunların sahnelenmesi, oynanması, herhangi bir amaçla eserlerden yararlanılması ancak eser sahibinin iznine bağlı olduğundan, kişi veya kurumlarla, kuruluşların yazarına başvurmaları zorunludur.

Tuncer Cücenoğlu:
E,posta: tuncercucenoglu@yahoo.co.uk
tcucenoglu@hotmail.com

Türkiye Yayın Hakları:
©Copyright, TEM Yapım Ltd.

Mitos-Boyut Tiyatro Yayınları
Oyun Dizisi 245
Tuncer Cücenoğlu / Kızılırmak

1. Basım: 2007

Baskı: Yeni Güven Matb.-Topkapı-İstanbul; Tel 212. 567 69 20

TEM Yapım Yayıncılık Ltd. Şti.
Ağa Çırağı Sok. 7/2 Gümüşsuyu-80090 İstanbul
Tel: 212. 249 87 37-38; Fax: 212. 249 02 18
E.posta: temyapim@yahoo.com

MİTOS-BOYUT Yayınları ✪ OYUN DİZİSİ 245

TUNCER CÜCENOĞLU

KIZILIRMAK

Müzikli Oyun, İki Bölüm

Mitos Boyut

BİR TÜRK HALK MASALINDAN DEĞİŞİK BİR YORUM!

Tuncer Cücenoğlu

Kızılırmak-Karakoyun bir Türk halk masalıdır.

Bu etkileyici masal üstüne ülkemizde türküler yakılmış, filmler çekilmiştir.

İlk *Kızılırmak-Karakoyun*, büyük Türk ve Dünya şairi **Nazım Hikmet**'in, söz konusu masaldan hareketle yazdığı senaryodan 1947 yılında çekilen filmdir. Filmin rejisörü **Muhsin Ertuğrul**'dur.

Çekilen ikinci filmin senaryosu, Türk sinemasının gelmiş geçmiş en büyük rejisör, senarist ve aktörlerinden **Yılmaz Güney** tarafından yazılmıştır.

1967 Yılında gerçekleştirilen ikinci filmin rejisörü: Ö. Lütfi Akad.

İki filmi de gördüm. Özellikle ilk filmi Çorum'da, çekiminden bir hayli zaman sonra, ben henüz ortaokul öğrencisi iken okulumuzun gösteri salonunda izleme şansını bulduğumu bugün bile anımsıyorum. Ancak filmin senaryosunun Nazım Hikmet'e ait olduğu, sanıyorum, bilinmiyordu. Bilinseydi zaten gösterilemezdi film...

Çünkü o günlerde Nazım Hikmet vatan haini olarak tanıtılıyordu halkımıza...

İkinci kez çekilen filmi ise üniversite öğrencisi olduğum yıllarda Ankara'da izledim.

1992 yılında bir film şirketi tarafından bana üçüncü kez çekilecek filmin senaryosunu yazmam önerisi gelince, doğrusu epeyce düşündüm. Kuşkusuz bu iki önemli sanatçımızın çalışmaları da ışık tutacaktı bana, ama ya üzerine bir şey koyamazsam öykünün? Özellikle halka mal olmuş böyle bir masalı yeniden yaratamayacaksam neden bir de ben çalışayım üstünde? Benzeri bir alay soru...

Uzunca bir süre düşündükten sonra, yeniden yaratabileceğime inandım ve masalın üçüncü kez film olabilmesi için, kuşkusuz iki ustanın çalışmalarından da etkilenerek hatta yararlanarak, senaryoyu yazdım. Filme de çekildi. (Yönetmen: Şahin Gök).

Şimdi de bu halk masalını *Kızılırmak* adıyla bir müzikal oyuna dönüştürdüm.

Kuşkusuz yalnızca kendi senaryomdan hareketle, ama bambaşka bir öze ve yoruma ulaşmaya çalışarak...

Okuyacağınız ya da izleyeceğiniz *Kızılırmak*, ustalarımdan devraldığım bir öykünün dramatik yapısının ve içeriğinin geliştirilip farklılaştırıldığı bir masal destandır.

Umut dolu... İnsanlığın geleceğinin hep daha iyiye gideceğine olan inancımızı hiç yitirmememiz gerektiğini vurgulayan bir yorumdur bu...

Oyundaki şarkı sözlerinden Tutku, Kuzulara Ağıt, Teke Zortlatması, Divaneyim, Kara Sevda anonim halk şiirleri olup geliştirilmiş, "Uğulda Ormanım Uğulda!" ile "Düğünümüz Var Bizim!" ise Kemal Bayram'ın *Erken Öten Horoz* adlı kitabından etkilenerek oluşturulmuştur. Diğer 13 şarkının sözleri bütünüyle özgündür.

Oyunumun, ülkemizin ve dünyamızın gerçek bir demokrasiye ve barışa kavuşmasında, eşitlikçi ve yaşanılır bir dünyanın kurulmasında, bir iyi niyet harcı olarak değerlendirilmesini diliyorum.

Ve biliyorum ki insanlık ancak sevgiyle ulaşacaktır öylesi bir dünyaya...

Kolay gelsin!

23 Aralık 2000, İstanbul.

KİŞİLER :

HÜSEYİN AĞA	Oba Beyi. 65 yaşlarında.
HATİCE	Kızı. 18 yaşlarında.
ZEHRA	Karısı. 20 yaşlarında.
ŞABAN	Kâhya. 35-40 yaşlarında.
ALİ AĞA	Zengin bir ağa. 60 yaşlarında.
MEHMET	Oğlu. 25 yaşlarında.
SELİM	Çoban. 25 yaşlarında.
KARAKOYUN	Sürüden bir koyun.
1. YAŞLI	Meclis üyesi.
2. YAŞLI	Meclis üyesi.
3. YAŞLI	Meclis üyesi.
1. ADAM	
2. ADAM	
ÇOCUK	
SÜRÜ	(Çocuk, kadın ve erkekler, başlarını ve sırtlarını kaplayan koyun postlarının altında, sanki dört ayak üstündedirler. Kadınların bazıları başörtülüdür.)
2 ÇOBAN KÖPEĞİ	(İki güçlü kuvvetli delikanlı, başlarını ve sırtlarını kaplayan köpek postlarının altında, sanki dört ayak üstündedirler.)

OBA HALKI, DENETÇİLER vb. (Aynen sürü giysisi ile)

ZAMAN : 1870'li yıllar.
YER : Anadolu.
MEVSİM : İlkbahar sonu; yaz başlangıcı.

BİRİNCİ BÖLÜM

Yayla.

(Sürü otlamakta...
İki Çoban Köpeği, iki yandan sürüyü gözlemekte...
Çoban Selim, sürüye hâkim bir yere oturmuş, düşünmektedir.
Uzaklardan, akmakta olan Kızılırmak'ın çağıltısı gelmektedir.
Hava kapalıdır...
Sahnedekiler:)

KIZILIRMAK TÜRKÜSÜ I

Yerden gökten, dağdan taştan,
Yıldırım gibi ineriz!
Küçük sularla büyüyüp,
Kızılırmak'a varırız!

Ardımızda tarihimiz
Türkülerle geliriz!
Akar mı ırmak tersine?
Deryalara da varırız!

"Sayılmayız parmak ile
Tükenmeyiz kırmak ile"
Eşitlikçi Dünya için
Zulümleri aşmaz mıyız?

Bentler yapıp bu akışı
Kolay mıdır durdurmak?
Yatağıyla oynamak mı
Bu akışı durduracak?

Zaman zaman yenilsek de
Umudumuz tükenir mi hiç?

İlerleyen tarihiz biz!
Hep deryalara bakarız!

Unutmayın a dostlar
Deryalara varacağız!
Savaşsız ve sömürüsüz
Dünyaları kuracağız!

(Çoban Selim kavalını çıkartıp acıklı bir hava üflemeye başlar.
Şimşek çakar. Uzaklardan gök gürler.
Sürü huzursuzlanır.
Sürünün huzursuzluğunu gören köpekler dikkat kesilir.
Karakoyun hemen önünde, yüz yüzedir Selim'le. Sanki kavalı dinlemekte...)

SELİM *(Kavalını bırakır. Havanın bozulduğunun ayırdında değildir. Karakoyun'a)* Sen bir karakoyunsun! Koskoca sürüde rengi ayrı tek koyunsun. Yardımcı olman gerek bana... Söyle Karakoyun söyle! Çözümünü söyle! Nasıl çıkacağım bu işin içinden?

KARAKOYUN Meeeee...

(Şarkı söyler)

KARAKOYUN ŞARKISI

Benim adım Karakoyun!
Farklı olmak en zor oyun!
Zaman gelir sövülürüm
Ben sürümden atılırım!

Zaman gelir yerilirim
Rengim için savrulurum.
Zaman gelir dövülürüm
Ben sürümden atılırım!

Yalana karşı çıkarım
Düşündüğümü söylerim

Dokuz köyden kovulurum
Ben sürümden atılırım!

Doğrulardan vazgeçemem
Yansızlığı seçemem
Aydınlığa varmak için
Karanlığa göz yumamam!

Gerçektir benim yolum
Amaçtır insan soyum
Birliktedir güç bilirim
Ben sürümden atılırım!

Hep sevgiyle dopdoluyum
Ezilenlerin kuluyum
Hakça yarınlar için
Döner sürüme katılırım!

(Şimşek çakar. Gök gürültüsü daha yakındadır sanki.)

SELİM Hava yağacak Karakoyun!

KARAKOYUN Meeee!

(Selim sürüyü toparlamaya çalışır. Köpekler hırlayarak yardımcı olmaya çalışırlar Selim'e.)

SELİM *(Sürüye)* Yağmur başlayacak!.. Çabuk olun!

KARAKOYUN Meeeee...

(Karakoyun sürünün içine dalar. Sanki daha çabuk toparlanmaları için çaba göstermektedir.

Önce şimşek çakar, arkasından şiddetli bir gök gürültüsü.. Neredeyse tepelerinde. Sürü iyice telaşlı...

Selim dağılmalarını engelleyerek yürütmeye çalışmaktadır sürüyü.

Şimşek çakar, yıldırım düşer, gök gürültüsü dayanılmazdır. Sürü artık çılgın gibidir. Köpekler, Selim ve Karakoyun dağılmayı engellemeye çalışarak, sürüyü yürütmek için çaba gösterirler.)

SELİM Dağılmayın! Dağılmayın!. Telef olacaksınız! Da-

ğılmayın!

(Köpekler dağılanları getirmeye çalışmaktadır...
Karakoyun çaresiz gelir Selim'in yanına...
Selim kavalını çıkarır. Üflemeye başlar.
Şimşek, gök gürültüsü, hafiften başlayan yağmur...
Kaval sesini duyan sürü sakinleşir. Yavaş yavaş toparlanmaya başlar.
Yağmur hızlandıkça koyunlar birbirlerine daha da sokulmaktadırlar...
Sanki güçlü ve etkileyici kaval sesi birleştirmiştir sürüyü.
Sürü yağmura, şimşeklere ve gök gürültüsüne karşın büzüşerek tek merkezde öbeklenmiştir ...
Karakoyun, sürünün içinde meleyerek dolaşmaktadır.
Sürü büyülenmiş gibidir adeta.
Selim kavalını üfleyerek yürümeye başlar.
Sürü büyük bir disiplin içinde Selim'in peşi sıra yürümekte.
Köpekler ve Karakoyun, baş eğen sürüyle birlikte Selim'in ardından gitmekteler,
Şimşeklere, gök gürültüsüne, yıldırımlara karşın yürümektedir Sürü...)

Çadırın İçi.

(Hatice yün eğirmekte...
Zehra özlemle düşünmekte... Zehra sanki yağmurdan kışkırtılmış gibi, ihtirasla solumakta...)

ZEHRA Sabahtan beri oturuyorsun!

HATİCE Ne yapayım ana?

ZEHRA Kör olası! Bana ana deme demedim mi sana! Kaç yıl var aramızda? Olsa olsa bir iki yıl. Ben senin babana avrat oldum, sana ana değil.

HATİCE Bir daha demem ana!

ZEHRA Kız inadına mı söylüyorsun?

HATİCE Ağzımdan kaçtı!

ZEHRA Abla de bana! Abla de!

HATİCE Peki abla...

ZEHRA Bir daha ana dediğini duyarsam... Yemin ediyorum dövdürtürüm babana seni! Anladın mı? Duymuyor musun kız? Baban dönsün kasabadan, dövdürteceğim seni bu gece!..

(Kaval sesi...

Hatice elindeki yünü bırakır.

Zehra ve Hatice önce Selim'in, ardından da sürünün geçtiğini görürler.

Zehra, Selim'e tutkuyla bakmakta. Hatice sevgiyle.

Hatice yerinden kalkar.)

ZEHRA *(Hatice'nin kalktığını fark eder. Hırçınca)* İşine bak işine! *(Hatice oturur yeniden.)*

HATİCE Abla!

ZEHRA *(Aklı Selim'de)* Ne var?

HATİCE *(Vazgeçer)* Yok bir şey...

ZEHRA Var. Çamaşırlar n'oldu?

HATİCE Yuyamadım henüz.

ZEHRA Neyi beklersin daha?

HATİCE Yağmurun dinmesini...

(Sessizlik.

Zehra düşünür.

Süt bakracına takılır gözü... Oturur.

Sabırsızca süt bakracına bakmaktadır.

Birden ayağa kalkar.)

A ğ ı l .

(Sürü ağıla yerleşmekte... Köpekler girişi tutmuş..

Dışarda yağmur sürmekte. Arada bir şimşek ve gök gürültüsü...

Selim, ağıldaki ilkel şöminenin odunlarını yakar, üstünde-

ki kepeneği ve belki de gömleğini çıkarır, kurulanmaya çalışır.
Özellikle saçlarını kurulamaktadır Selim.
Zehra elinde süt bakracı ile ağıla girer. Köpekler hiç ses çıkartmazlar, tam tersine sırnaşırlar Zehra'ya...
Çünkü o, Hüseyin Ağa'nın genç karısıdır.
İki dudağının arasındadır gelecekleri...
Zehra, Selim'i ihtirasla izler. Ancak Selim farkındadır. Karakoyun anlamlı bakmaktadır Zehra'ya ve Selim'e. Zehra:)

TUTKU

Bulut gelir pare pare
Dördü beyaz, dördü kare
Sen açtın sineme yare
Bulunmaz derdime çare!

Of bu ne biçim aşk rabbim,
Selim'i yanımda isterim!

Bulut gelir salkım saçak
Böğrüme soktular bıçak!
Bana yalan sana gerçek
Sebep olan mevladan çek!

Of ne biçim sevda rabbim,
Selim'i kolumda isterim!

Bulut bulutun üstüne
Bulut dağların üstüne
Bulut Allahın seversen
Konma Selim'in üstüne!

Of bu ne biçim tutku rabbim,
Selim'i koynumda isterim!

(Selim birden hisseder bir başkası tarafından gözlendiğini)

SELİM Buyur abla...

ZEHRA Süt sağacağım Selim.

SELİM Şimdi zamanı değil abla..

ZEHRA Kızdırıyorsun beni...

SELİM Neden?

ZEHRA Abla deme bana!

SELİM Ağamın hanımısın...

ZEHRA Abla deme!

(Selim başını eğer. Bütün koyunlar, köpekler ve Karakoyun olanları merakla izlemektedir.)

ZEHRA Süt sağacağım... *(Selim'in hareketsiz kaldığını görerek)* Koyun tut bana! Ne söylediğimi duymuyor musun? Bu sürü benim. Benim istediğim her şeyi yapmak zorundasın Selim!

(Selim, Zehra'nın istekli bakışlarına kayıtsız değildir. Bir süre kaçamak bakar Zehra'ya. Sonra sürüye adeta dalar. Koyunlardan birini tutup getirir ortaya. Zehra arkasına geçer koyunun. Bakracı yanına çeker. Zehra süt sağmaya başlar. Arada bir şehvetle bakmaktadır Selim'e.)

ZEHRA Debeleniyor..

SELİM Tutuyorum abla!

ZEHRA *(Bağırır)* Bana abla demeee!

SELİM *(Bağırılması onuruna dokunur. Sertçe)* Ya ne diyeyim?

ZEHRA Adımı de! Zehra de bana!

SELİM Ağamın karısını adıyla çağırmak yakışık alır mı?

ZEHRA *(Sesi titrer)* Herkesin yanında... Abla de gene. Ama yalnızken... Zehra de bana.

(Zehra daha fazla dayanamaz, süt bakracını devirerek kalkar ayağa. Selim'in karşısına dikilir. Tutar, sarsar Selim'i)

ZEHRA *(Her şeyi göze almıştır sanki. Kararlı)* Gözün görmüyor mu beni? Yüzüme bak! Yüzüme! Yüzüme! Bak! Korkuyor musun yoksa benden? Söyle korkuyor musun? *(Dişlerinin arasından tıslar gibi)* İstemiyor musun beni? Canın çekmiyor mu beni? *(Gömleğini sıyırıp göğüslerini gösterir.)* Korkuyorsun sen benden? Yoksa se-

nin için söylenenler doğru mu Selim?

SELİM *(Sesi titrer)* Neymiş söylenenler?

ZEHRA *(İyice kışkırtır.)* Selim erkek değilmiş derler. "Bakmayın siz onun kalıbına. Kadınlara uyandığı görülmemiştir," diyor herkes.

SELİM Yalan! Kim söylediyse yalan söylemiştir.

ZEHRA Kanıtla yalan olduğunu...

SELİM Nasıl?

ZEHRA Benim canım çekiyor seni. Şu köşeye çekilelim Selim. Yık oraya beni. *(Selim'in bedenine sürünür)* Çık üstüme! Kanıtla erkekliğini...

SELİM *(Kendini kurtararak geriler)* Hüseyin Ağa'mın karısısın...

ZEHRA Ne fark eder?

SELİM Ama o benim ağamdır. Beni çoban seçmiştir.

ZEHRA Aptal!

SELİM Nasıl yaparım böyle bir şeyi ona?

ZEHRA Ağan yetmişine dayanmıştır.!

SELİM Ama...

ZEHRA Ben yirmi beş...Davul bile dengi dengine olmalı Selim... Beni anlamıyorsun ! Yanıp tutuşuyorum Selim!

SELİM *(Keser)* Ağamın karısısın!

ZEHRA *(Sinirlenir. Süt bakracını alır, çıkarken.)* Budala! Budala!

(Selim bir süre susar. Sürüye, köpeklere bakar. Meraklı gözlerle bakmaktadırlar Selim'e hepsi de... Selim, Karakoyun'a yanaşır.)

SELİM *(Diğerlerine.)* Herkes işine gücüne baksın!

(Karakoyun'la biraz daha uzaklaşırlar diğerlerinin yanından. Sanki dertleşmektedirler.)

Ah Karakoyun'um ah! Bu ne biçim iştir Karakoyun'um? Eskiden uzaktan bakardı yalnızca. Artık şimdi iyice pervasızlaştı. Oysa ben Hatice'ye sevdalıyım... Ben Hatice'yle baş-göz olmanın yollarını aramaktayım.

Oysa analığı benimle yatmanın... Bir de güzel kadın bu Zehra. Dayanılır gibi değil Karakoyun'um. Hangi erkek hayır diyebilir böyle birine? İstemez miyim onu? Yatırmaz mıyım şuraya? Girmez miyim içine sıcacık? Hem de kanıtlamaz mıyım erkekliğimi? *(Susar. Kararlı)* Gidin yanlış düşünceler, gidin başımdan! Tövbe dedim Tanrım. Duymamış ol söylediklerimi. Bu ne biçim erdemsizliktir. Ekmek teknesine hıyanet değil midir bu? Ya yarın bir gün duyduğunda Hatice'yle aramdakileri? Ne der bu Zehra kadın? Engel olmaz mı bize? *(Karakoyun'a)* Bir yol göster Karakoyun! Hatice'yi istediğimde ne olacak Zehra kadının tepkisi? Söyle Karakoyun söyle... Çaresini söyle!

KARAKOYUN *(Yapacak bir şey yok der gibi)* Meeeeeee! *(Selim:)*

KÖRDÜĞÜM

Hatice'yi almak için
Verdiğim bu savaş belli.
Severken bir güzeli
İkincisi olur mu ki?

Aman Tanrım nasıl edem,
Şeytanı içimden atam?
Sever iken bir güzeli
Öbürüne nasıl bakam?

Arzularım uyanıyor,
Aklım başımdan gidiyor,
Hatice'yi düşler iken,
Zehra karşımda duruyor!

Zehra Zehra git önümden
İhanettir bunun adı
Bilmez miyim ihanetin
Nasıl ödenir bedeli?

Yardımcı ol Tanrım bana!
Şehvetimi söndür benim!
Hatice'nin sıcaklığı
Yetsin gayri, yetsin bana!

(Sessizce girer Hatice. Elinde yıkayacağı kirlileri topladığı torba / bohça. Hatice ağlamakta...)

SELİM Bir şey mi oldu Hatice?

HATİCE Dayanamıyorum artık...

SELİM Zehra mı?

HATİCE Başka kim olabilir ki?

SELİM Ne yaptı gene?

HATİCE Yerli yersiz hırpalar beni! Bir suçum olsa üzülmeyeceğim... İkide birde dövdürtür babama...

SELİM Ağlama! Biraz daha sabret. Bulacağız çözümünü, değil mi Karakoyun?

KARAKOYUN Meeeee!

SELİM Duydun mu bak! Karakoyun bile evet der...

HATİCE Al kaçır beni buradan.

SELİM Nereye kaçırayım Hatice? Böyle bir sorumluluğu alamam. Çobanlıktan başka bir şey gelmez elimden. Aç açık kalmanı istemem. Acı çekmeyi bilirsin sen, ama aç kalmayı bilemezsin! İyi bir yaşam veremezsem sana, sevgin biter bana.

HATİCE Bitmez Selim. Yeter ki senin yanında olayım... Her şeye razıyım.

SELİM Sen bir ağa kızısın Hatice. Dilin şimdi böyle söyler, ama koşullar değiştiğinde başka düşünürsün...

HATİCE Ağa kızı olduğum için mi istetmiyorsun beni?

SELİM Evet. Baban vermez seni bana!

HATİCE Ne biliyorsun vermeyeceğini?

SELİM Vermez.

HATİCE Verir... Çünkü o benim babamdır. Ve de acı çekmemi istemez... İlk isteyene verecektir babam. Duyma-

dın mı beni? Daha fazla analık elinde eziyet çekmemi istemeyeceği için verecektir beni sana.

SELİM İşte, anan olduğu için vermez.

HATİCE Analığım salt benden kurtulmak için verilmemi sağlar.

SELİM Analığın olmasaydı belki olurdu dediğin...

HATİCE Anlamıyorum Selim!

SELİM İstemez dedim, istemez!

HATİCE Neden?

SELİM *(Duraksar)* Nedenini bilmiyorum, ama istemeyeceğini biliyorum! Nedenini ne sen sor ne ben söyleyeyim? İster mi Karakoyun? Söyle ister mi?

KARAKOYUN Meeeee!

SELİM Bak! İstemez diyor..

HATİCE Ama bir neden yok ki!

SELİM Yok mu?

HATİCE Yok! Üstelik benden bir an evvel kurtulmak istiyor.

SELİM Sen öyle bil..

HATİCE Yani kurtulmak istemiyor mu benden?

SELİM İstiyor. Ama böylesi bir kurtuluş değil istediği.

HATİCE Öyleyse? Karakoyun bilir belki... Sor.

SELİM Nedenini söyle Karakoyun!

KARAKOYUN Meeeee... Meeeee...

SELİM *(Biraz düşündükten sonra)* Hatice, ağa kızı; Selim yoksul bir çoban... Varsılla yoksulun birleşmesi mümkün değil diyor.

HATİCE Benim babam varsıl bir adam değil ki... En azından şimdi. Varsıl olsa ne işi var Ali Ağa'nın yanında? Bilir misin Karakoyun, babam Ali Ağa'ya olan borcunu erteletmek için gitti kasabaya. Bunlar hep bahane Selim. Yoksa sen mi istemiyorsun beni?

SELİM Bu Hatice aklını yitirmiş Karakoyun'um... Nasıl düşünüyor bunları? Neler kuruyor? Bilmiyor mu onun

için yanıp tutuştuğumu? Bilmiyor mu ha!
(Selim, Hatice'ye sarılır; Hatice de ona...
Hatice:)

SEVDAM

Sen bir deniz
Ben bir balık
Suyunu alıp
Gider misin?

Sen bir orman
Ben bir tavşan
Vurulmuşum
Saklar mısın?

Sen bir avcı
Ben bir maral
Yaktın canı
Kaçar mısın?

Ben bir ırmak
Sen bir kayık
Coşuyorsun
Batar mısın?

Sevdiğimsin
Issızlarda
Engelleri

Aşar mısın?
Yüce dağsın
Tepelerde
Alıp beni
Yatar mısın?

(Yaklaşan bir atın nal sesleri duyulur. Hatice ağılın kapısına koşar. Telaşla kirli çamaşır torbasını alır.)

SELİM Kim o Hatice?

HATİCE Batasıca Kâhya... Ağız birliği edelim Selim. Ben

buraya analığımı sormaya geldim..

SELİM Tamam..

(Hatice dışarıya çıkacakken Şaban girer içeriye.)

ŞABAN Selamünaleyküm.

SELİM Aleykümselam.

(Hatice çıkar.)

SELİM *(Doğallıkla)* Hayırdır Şaban Kâhya?

ŞABAN Akşama konuklar gelecek. İki kuzu ayır.

SELİM Baş üstüne Şaban Kâhya. Kimler gelecek?

ŞABAN Ali Ağa ile oğlu Mehmet... Ama Hüseyin Ağam tüm obayı çağırmamızı istedi. Gene de sen önlemini al! Belki üç kuzu kesersen daha iyi olur. Bilirsin eksik kalırsa ağam kızar.

SELİM Baş üstüne...

(Sürü huysuzlanır. Köpekler hırlayarak dolaşırlar sürünün içinde.)

ŞABAN Ne işi vardı burda?

SELİM Analığını sordu. Gidiyordu ki...

ŞABAN Ben de yuttum. Yanlış bir iş yapma Selim.

SELİM Ben ona yan gözle bakmam.

ŞABAN Bakmayacağın anlamına gelmez. İçerisi oldukça sıcak. Gerçi dışarıda yağmur yağıyor, ama yaz yağmuru... Kesiliverdi miydi, bir de güneş sıyrılıverdi miydi buluttan, beş dakikada toprak yeniden kurur. Hatta çatlar. Bilirsin buraların sıcağı dayanılmazdır Selim. Sıcak sıcağı çeker derler. Bu sıcak adama neler düşündürtmez ki? Hatice de delikanlı kız. Sen ateş o barut, durur mu yan yana?

SELİM Ben yanlış yapmam Ağam. Rahat ol... *(Konuyu değiştirir)* Herhalde borç ertelendi...

ŞABAN Nereden biliyorsun?

SELİM Yoksa Hüseyin Ağam bütün obaya ziyafet çeker mi Şaban Ağam?

ŞABAN Ertelendi! *(Çıkarken)* Oyalanma, elini çabuk tut! *(Sürü:)*

SÜRÜNÜN TÜRKÜSÜ

Doğuyoruz, doymuyoruz!
Ancak biz de yaşıyoruz!
Konuşurken susuyoruz!
Böyle gitmez, biliyoruz!

Sopa ile bindirirler!
Aç bırakıp sindirirler!
Düşündürtmez sustururlar!
Böyle gitmez, biliyoruz!

Olmaz dersek sıkışırlar!
Sille tokat girişirler!
Hakkımızı bölüşürler!
Böyle gitmez, biliyoruz!

Engelleri aşmak için
Barışa ulaşmak için
Birleşmektir bunun yolu
Böyle gitmez, biliyoruz!

SELİM *(Karakoyun'a)* Üç kuzu seçmemiz gerek! Ne edelim? Hangilerini seçelim?

(Karakoyun üzgün bakar.)

SELİM *(Üzüldüğünü anlar.)* Umarı yok! Ağamızın buyruğudur. Yardımcı ol bana. Durma!

(Selim Sürü'ye bakar. Gözleriyle kuzuları aramaktadır... Karakoyun da bakmakta Sürü'ye... Kuzulardan birinin anası olan koyun, saklamaya çalışmaktadır kuzucuğunu... Selim durumu fark eder. Diğer koyunları iki eliyle ayırarak kendine yol açar ve anasının yanından kuzuyu almak ister. Anası direnir, Selim'i engeller. Neredeyse itişip kakışmaktadırlar... Zorla da olsa Selim kuzuyu anasının ya-

nından kopartıp ayırmaya çalışır sürüden... Kuzu da direnmektedir. Selim sürükleyerek götürürken kuzuyu, diğer koyunlar yolunu kesmeye çalışırlar.

İki Köpek hemen atlayıp koyunları hareketsiz hale getirerek Selim'in yolunu açarlar.

Selim kuzuyu biraz öteye götürür. İlkin ayaklarını bağlar. Sonra da gözlerini siyah bir bezle kapatır.

Selim yeniden yanaşır sürüye. Biri sıska, diğeri topluca iki kuzu, analarının arkasına saklanmaya çalışmaktadırlar. İki kuzu da korku içindeler...

Selim görür topluca olanı. Yanına yürümeye çalışır. Ama heyhat diğer koyunlar engellemekteler Selim'i...

Gene İki Köpek girer devreye. Açarlar yolu...

Selim ilerler ve ulaşır irice olan kuzuya. Yakalar; debelenmesine rağmen kucaklar ve diğerinin yanına götürmek üzere yürür. Ancak kuzu giderek daha da hızlı debelenmeye, neredeyse direnmeye başlar. Selim dengesini yitirip düşer. Koyunlar hep birlikte gülerler. Ancak bu trajik bir gülmedir.

Selim'in elinden kurtulan kuzu bu kez en arkasına kaçar sürünün. Kuzu kaçarken koyunlar açılarak yol verirler. Selim yeniden harekete geçer. Koyunların gülmesi bir anda bıçak gibi kesilmiş, acı birer iniltiye ve bağırtıya dönüşmüştür.

Selim gözleriyle iri kuzuyu ararken tam bir sessizliktir egemen olan.

Selim cılız olan kuzuyu görür. Tam üzerine gidecekken vazgeçer; irice olanını aramaya başlar yeniden.

Göremedikçe sinirlenmektedir. Karakoyun, Selim'in öfkelendiğini görür. Yalnızca durumu gözlediği halde, dayanamaz Selim'in yanına gelir.)

KARAKOYUN Meeeee! Meeeeee!

SELİM Alay ediyorlar benimle.

KARAKOYUN Meeee! Meeeee!

(Selim iri kuzuyu görür. Biraz daha yumuşamış, öfkesi dinmiştir sanki... Selim köpeklerin de yardımıyla kuzuya ulaşır. İyice gerilemiş ve sıkışmıştır köşeye kuzu.

Selim, bu kez hiç debelenmeyen kuzuyu iki eliyle kavrar, kucaklayıp kaldırır ve sessizce yerde debelenmekte olan diğer kuzunun yanına getirir. İlkin ayaklarını, sonra da gözlerini bağlar. Kuzu bir iki kez debelenir sonra vazgeçer çırpınmaktan...

Yalnızca başını kaldırmış, sanki gözbağının altından olanları izlemeye çalışır gibidir.

Selim yeniden koyunların yanına gelir. Hayret artık direniş bitmiştir sanki.

Koyunlar çaresizce açılırlar kendiliklerinden ve sıska kuzuya kadar olan yeri boşaltarak Selim'e yol verirler.

Selim yürürken, koyunların gözlerindeki öfkeyi görür. Eğilip alır sıska kuzuyu, hiçbir direnişle karşılaşmadan diğerlerinin yanına götürür.

İsteksizce bağlar ayaklarını. Sonra gözbağını...

Selim koyunların yanına döner.

Dışarda yağmur dinmiştir.

Birden içeriye güneş ışığının aydınlığı girer.

Demek ki güneş bulutlardan kurtulmuş...

Sonuçta yaz yağmuru, çabuk geçmiş...

Selim de hüzünlü, tıpkı sürü gibi...

Karakoyun kimi suçlayacağını bilmezmiş gibi kaçırır gözlerini herkesten...

Selim kutudan bıçakları çıkarır.

Sanki saklamaya çalışır gibi gizleyerek koyunlardan, kuzuların yatırıldığı yerin arka tarafına götürür bıçakları.

Bıçakların ışıltısı koyunları huzursuz eder yeniden.

Koyunlar inlemeye, ilenmeye başlarlar düzensizce ama sessizce...

Karakoyun hareketsiz durmakta yerinde.
İki Köpek gene de sürünün önünü kesmiş, ne olur ne olmaz diye...
Selim, sürüye hiç bakmadan ilk seçtiği kuzuyu alır.
Kuzu sanki başına gelecekleri anlamış, acı acı melemekte...
Selim ve kuzu kaybolur.
İlenmeler durur.
Yalnızca dışarıdaki kuzunun melemesi...)

SELİM *(Sesi)* Bismillah!..

(Sonra boğuk bir meleme... Sessizlik ..
Selim yeniden gelir. İri kuzuyu alır. Kuzu direnmekte, debelenmekte ve acı acı melemekte...
Selim kuzuyla birlikte çıkar.)

SELİM *(Sesi)* Bismillah!

(Selim yeniden döndüğünde cılız kuzu korkuyla ağlamakta. Sanki gücü bitmiş. Kalp atışları başına vurmuş gibi oynatmakta kafasını düzenli olarak.
Selim çıkar.)

SELİM *(Sesi)* Bismillah!

(Bir iki inilti sesi duyulur dışardan yalnızca.
En kolay onun işini bitirmiştir Selim.
Yeniden girer içeriye. Yürür, sürünün yanına varır.
Özellikle bakamamaktadır Karakoyun'un gözlerine.)
(Koyunlar:)

KUZULARA AĞIT

Kuzuyu kuzuya çattım
Örkünü üstüne attım.
Alamadım kuzum seni,
Kanlı cellata sattım!

Karakuş döner havada,
Yavrusun komaz yuvada.
Oda gidek, ağ bebeğim,
Bir gönlüm Kızılırmak'ta.

Gökte bulut kar havası
Işkın yayılır kuzusu.
Silini silini ağlar,
Bebeğin tülü mayası.

Kuzum beni del'eyliyor,
Karşı yerden el eyliyor.
Kuzumun uykusu gelmiş,
Gel de beni bele diyor.

Karakoyun Karakoyun!
Ciğerinen olmaz oyun!
Meler m'ola benim gibi,
Kuzusunu yitiren koyun?

Bu oyunu kimler derer?
Bu düzeni kimler kurar?
Değişmez mi bu yazgılar?
Kar kokmasın bu topraklar!

(Koyunlar sanki anlaşmış gibi sırtlarını dönerler Selim'e.)

SELİM *(Karakoyun'a)* Ben üzülmedim mi sanıyorsun? *(Koyunlara)* Ben üzülmedim mi sanıyorsunuz? Kural bu, ne yapabilirdim ki başka?

(Sessizlik. Ama Selim'in gözünden de yaşlar akmakta sessizce.)

Hüseyin Ağa'nın Çadırının İçi.

(Güneş iyice etkileyici... Hava sıcak mı sıcak. Önce Zehra, arkasından Şaban girerler içeriye.)

ZEHRA Herkesin içinde konuşulur mu böyle şeyler emmi oğlu?

ŞABAN Konuşmadım. Yalnızca konuşacaklarım var dedim...

ZEHRA Anlat..

ŞABAN Ağıla girdiğimde Hatice çıkıyordu dışarıya... Bu-

nu duyurmak istedim sana... Güya seni aramaya gelmiş Hatice... Öyle söyledi...

ZEHRA Beni neden orda arıyor ki?

ŞABAN Bilmem... Onu Hatice'ye sormak gerek ..

ZEHRA Bir de akrabayız seninle... Buraya seni ben aldırmadım mı?

ŞABAN Aldırdın.

ZEHRA Seni buraya akıllı olduğun için aldırmadım mı emmi oğlu? Bugün karnın doyuyorsa eğer sayemde değil mi? Kimse gördü mü senden başka?

ŞABAN Bir ben, bir de Allah!

ZEHRA Başka kimseye söz etme!

ŞABAN Etmem...

ZEHRA Edersin.

ŞABAN Etmem. Zaten enayice oturuyorlardı... Çünkü toparlanmaları zor olmadı...

ZEHRA Ateşle barut yan yana durur mu?

ŞABAN Zaten durmayacağı için söyledim...

ZEHRA Huzur bırakmadı bende. Alıngan, pis! En önemlisi sevemedi gitti beni. Kabul etmiyor. Ölmüş anasını görmek istiyor hep. Ve beni onunla karşılaştırıyor ister istemez. Al sana huzursuzluk... Şu kızı uçursaydık hayırlısıyla...

ŞABAN Verelim Selim'e, olsun bitsin...

ZEHRA *(Öfkelenir)* Olmaz.!.. Selim olmaz!..

ŞABAN Neden olmasın? Birbirlerine de yakışıyorlar doğrusu...

ZEHRA Yakışmıyorlar! *(Birden)* Mehmet'i görmedin mi?

ŞABAN Ali Ağa'nın oğlu Mehmet mi?

ZEHRA Evet... Bu gece neden çağırılılar bize?

ŞABAN Borcu ertelediği için... *(Gülümser)* Yoksa?

ZEHRA Mehmet, Hatice için biçilmiş kaftandır...

ŞABAN Şimdi anlaşılıyor... Senden korkulur Zehra... Baka-

lım beğenecek mi Hatice'yi?

ZEHRA Beğenecek...

ŞABAN Nereden biliyorsun beğeneceğini?

ZEHRA Daha önce gördü kızı. Beğendi... Bir daha görsünler dedim birbirlerini...

ŞABAN Ya Hatice ?

ZEHRA Evet diyecek. Babasının evet dediğine ne diyebilir ki Hatice?

ŞABAN Gönül ferman dinler mi Zehra? Bakarsın beğenmez.

ZEHRA İt gibi beğenecek...

ŞABAN Kızına ,ama aksıyor Mehmet'in tek bacağı.

ZEHRA Aksayan bacak olsun... Mehmet'ten iyisi can sağlığı Hatice için. Boylu boslu, buğday tenli... Üstelik aksaması doğuştan da değil. Attan düştüğü söylenir. Hem şunu unutma, yoksul adamın aksaması kusurdur. Varsılınki meziyet... Çünkü kimse göremez varsılın noksanını. Görse bile diyemez. Konuşamaz... Bu iş olacak emmi oğlu.

(Dışarıda yaklaşan atların nal sesleri... Zehra ve Şaban çadır kapısından bakarlar.)

ZEHRA Koş karşıla!

(Şaban gider. Biraz sonra Hüseyin Ağa ile birlikte gelirler)

ZEHRA Hoş geldin bey...

HÜSEYİN Hoş bulduk.

(Geçer oturur Hüseyin Ağa. Yorgundur.)

HÜSEYİN Hazırlıklar tamam mı?

ZEHRA Tamam.

HÜSEYİN Kuzular?

ŞABAN Üç tane kesti Selim...

HÜSEYİN İyi... Gerekirse bir tane daha keseriz. Erteledi borcumuzu. İkramda kusur etmeyelim. Sen git hazırlığın başında bulun Şaban. Hatice de gelsin yanıma...

ŞABAN Olur ağam...

(Çıkar.)

HÜSEYİN Hatice nerede?

ZEHRA Ne bileyim?

HÜSEYİN Gene bir şey mi oldu?

ZEHRA Yok canım... Bir şey olmadı.

HÜSEYİN Söylesene...

ZEHRA Niye söyleyeyim? Taktığımı sanıyorsun sonra?

HÜSEYİN Şimdi nerede ?

ZEHRA Hazırlığın içinde.

HÜSEYİN *(Kızar)* Bak Zehra! Kışkırtıyorsun gene beni! Neredeyse evlenecek çocuğa bastırtıyorsun dayağı her seferinde!

ZEHRA Yani onun hiç suçu yok, ben icat ediyorum öyle mi?

HÜSEYİN Öyle değil! *(Sakinleşir)* Ama biraz da görmezden gelmelisin. Yarın bir gün çekip gidecek aramızdan... Hem bana hem de sana hatır koyar, ana baba demez bir daha...

ZEHRA Şimdi diyor mu? Abla de diyorum, inadına ana diyor. Ya da zıtlaşıyor benimle durmadan...

HÜSEYİN Söz temsili canım... Zaten neredeyse yaşıtsınız. Ama kötü anılarla ayrılmasın yanımızdan. Herhalde bugün yarın uçar yuvadan.

ZEHRA Nereden hükmediyorsun?

HÜSEYİN Mehmet'i övüp durdu Ali Ağa.. Bütün gün oğlunu övdü..

ZEHRA Ya Hatice istemezse?

HÜSEYİN Neden istemesin? Bir bildiğin mi var?

ZEHRA Gönül bu... İstemez istemez...

HÜSEYİN Benim evet dediğime hayır diyebilir mi Hatice? Senin dilinin altında bir şeyler var. Söyle bakalım ne oldu bugün?

ZEHRA Sen sor. "Anan kirlileri yu diye gönderdiğinde neler oldu?" diye sor...

HÜSEYİN Lafı geveleyip durma ağzında! Çattık yahu! Susadım! Su getir!

(Zehra testiden su doldurur. Getirip uzatır kocasına... İçmesini bekler. Boş bardağı alır yerine götürür.)

HÜSEYİN Su verenlerin çok olsun Zehra...

HATİCE *(Girer.)* Hoş geldin baba.

(Zehra, Hatice'yi görünce çıkar gider.)

HÜSEYİN Hoş bulduk kızım. Gene neden kızdı Zehra sana?

HATİCE Nedenini bilmiyorum baba. Durup dururken saldırdı gene..."Ana dedin!.. Abla dedin!.. Yan baktın!.. Düz gittin..." Neden mi yok ona?

HÜSEYİN Bu böyle gitmez Hatice. Bir gününüz bile didişmesiz geçmiyor. Zaten ikiniz de sevemediniz başından beri birbirinizi... Hele sen, hiç sevemedin Zehra'yı.

HATİCE Nasıl seveyim baba? Anam gibi bir anadan sonra nasıl severim bir başkasını? Keşke beni de götüreydi yanında, kara topraklara?

HÜSEYİN Ben mi istedim ananın ölmesini? Onun canını biz mi aldık? Topraktan geldi, toprağa gitti... Ne yapabilirdim ki? Erkeğin dul kalması sürgit olmaz... Bugün sen bakarsın bana diyelim. Ya yarın ne olur? Gelinlik kızsın. Uçtun muydu yuvadan işim bitti demektir...

(Hüseyin:)

DERMANSIZIM

Nedir bu yaşlar kirpiklerimde?
Yaş tutmuyor yağmurlar toprakta.
Anılarım yüreğimde gamlanır,
Batan güneş can evimde demlenir.

Bir güneştir tepede duran başım!
Hiçliğe göçmüş karım, yoldaşım!
Kalmamış yalan dünyada işim.
Tükenmiş yağım, alevsiz kalmışım!

Kurumuş kaynağım, çekilmiş suyum!
İki büklüm olmuş o selvi boyum!

Dağlardan, ırmaklardan geçerken,
Eğri sopayla yolda kalmışım!

Ne deyim, kor tutmuyor ateşim!
Yetmişe uzanmış çileli yaşım!
Sonbaharım bitmiş, dayanmış kışım!
Azrail gelince yastık nemlenir!

Ferim, gücüm, dermanım tükenmiş,
Genç karı almak da işi görmemiş,
Dünyada saltanatım kalmamış,
Sert rüzgâr esince çınar devrilir!

Poyrazda savrulan yapraklar gibi,
Yağmura hasret topraklar gibi,
Saçlarımda çoğalan aklar gibi,
Darmadağın, çıplak olmuş hallerim!

HATİCE Baba! Sana bir şey söylemek boyumu aşar. Haklısın yerden göğe demek bile bana düşmez. Ama gel gör ki...

HÜSEYİN *(Sertleşmeye başlar.)* Sakın ha! Haddini bil otur! Sevildiğini bil, çizmeyi aşma! Geçinmek zorundasın analığınla. Sıkmalısın dişini biraz daha... Hem her defasında da suçlu Zehra değil. Biliyor, kendisini başından beri istemediğini. Doğaldır ki alacak öcünü... Madem ki sen onu kabul etmedin, nasıl beklersin onun seni sevmesini? Her zaman suçu başkalarında arama! Başkalarının yerine kendini koymak didişmeyi de önler çekişmeyi de... Çünkü bilirsin neden böyle davrandığını sana! Ve o zaman da suçlayamazsın onu böyle kolayca. Anlaşıldı mı?

HATİCE Elimde değil baba... Anamı özlüyorum. Rüyalarımda hep onu görüyorum.

HÜSEYİN *(Duygulanır. Ama belli etmez.)* Anlaşıldı mı?

HATİCE Anlaşıldı baba.

HÜSEYİN Bugün kirlileri mi yıkadın?

HATİCE Evet baba.

HÜSEYİN Aferin! Neler oldu?

HATİCE Bir şey olmadı. Zehra Ablam git şunları yu dedi. Yağmur demedim, çamur demedim, gittim yudum.

HÜSEYİN Oldu oldu... Başka?

HATİCE *(Sezinler)* Tam ağılın önünden geçiyordum ki Selim Ağbiyi gördüm; girdim yanına. Karakoyun'u sevdim azıcık. Tam ağıldan çıkıyordum ki Kâhya gördü beni.

HÜSEYİN Başka?

HATİCE *(İyice saflığa vurur)* Yalnızca Karakoyun'u sevdim baba... İstemezsen sevmem bir daha... İki gözüm önüme aksın ki kuzuları bile sevmedim baba. Hemen gidip yudum kirlileri...

(Şaban girer.)

HÜSEYİN Hadi git... Hazırlığa yardım et...

(Hatice çıkar.)

HÜSEYİN Hazırlık nasıl?

ŞABAN Tamamdır ağam.

HÜSEYİN Kusurumuz olmamalı!

ŞABAN Olmaz ağam.

HÜSEYİN Tekeleri de çağır bu gece. Tekeler renk katar geceye...

ŞABAN Hemen çağırırım ..

HÜSEYİN Ne yaptı bu Selim?

ŞABAN Kuzuları tamam etti...

HÜSEYİN Onu sormuyorum. Bugün Hatice ile ikisini görmüşsün!

ŞABAN *(Şaşırır)* Gördüm ağam...

HÜSEYİN Hatice benim kızım Şaban... Çoban Selim kimdir? Kızıma yaklaşabilir mi başka bir amaçla?

ŞABAN Yaklaşamaz beyim...

HÜSEYİN Öyleyse bu sözler nereden çıkmaktadır? Üstelik bu sözlerin ucu gelip bana dayanmaktadır. Durup dururken laf söz çıkarsa bu beni sinirlendirir Şaban. Ne

yapmış yani Hatice? Gidip Karakoyun'u sevmiş alt tarafı... Bundan böyle ağızdan çıkana dikkat edilsin!

ŞABAN Benden kuşkunuz mu vardır beyim? Ben sizin kâhyanızım...

HÜSEYİN Kuşkum yoktur senden... Kuşkum olsa konuşur muyum bunları seninle? Ne gerekiyorsa yaparım olur biter. *(Eliyle çıkmasını işaret eder.)* Biraz kestireyim... Konuklarımız gelmek üzereyken haber edin bana! Gece uzun olacak zira...

ŞABAN Emredersiniz beyim...

(Şaban çıkar. Hüseyin uzanır.)

O b a .

(Güneş batmak üzeredir.
Ateşler yakılmış... Bir büyük kazan kaynamakta...
Kuzular çevrilmekte... Selim aygırın başında.
Oba halkı için uzun bir yer sofrası kurulmuş...
Konuklar için sofra büyük çadırın içine, herkesi görebilecekleri bir konuma yerleştirilmiştir..
Sanki Zehra ve Şaban'ın başkanlığında kadınlı erkekli hummalı bir çalışma sürmekte...
Ancak oba halkı zorunlu olmadıkça hiç konuşmamakta, yalnızca çalışmaktadır.
Oba halkı sürüden değildir ama koyundur hepsi de...
Birkaç çocuk hazırlanan salata ve benzeri yemeklerden aşırıp yemekte...
Tam bir panayırı andırmakta görüntü... Ama sessiz bir panayır...
Gözcü olduğu belli biri, yüksekten konukların yolunu gözlemekte...

Koçlar:)

ERKEKLER

Tarlalarda topraklarda,
Fabrikalarda yollarda,
Yedi kat yerin altında,
Erkeğiz biz, üretiriz!

Doğumumuz sevindirir,
Eksik değil eteğimiz,
Babalara gurur biziz,
Erkeğiz biz, seviliriz!

Namus için vuruluruz,
Mahpuslarda sürünürüz,
Yar elinde derbederiz,
Erkeğiz biz, itiliriz!

İşkenceler bizim için!
Zalimlerin hasmı biziz!
Gurbetlerde sürünürüz!
Erkeğiz biz, direniriz!

Zar atarız kumarlarda,
Yağsız olmaz meydanlarda,
Savaşlarda, kıyımlarda,
Baş eğmeyiz, biz ölürüz!

Ilgaz, Arif, İlhan, Anday,
Fakir, Sait, Veli, Yunus,
Osman, Bekir, Vasıf Hasan,
Mustafa'yız, Suphi'yiz biz!

Karacaoğlan, Nazım'ız,
Orhan, Yaşar, Pir Sultan'ız,
Ali, Aziz, Nasreddin'iz,
Börklüce'yle Bedreddin'iz!

Biliriz bu böyle gitmez!
Bebeklerin hakkı yitmez!

Elden gelen yapılmalı,
Erkeğiz biz, biz yaparız!

(Koyunlar:)

KADINLAR

Tarlalarda, çapalarda,
Ovalarda, otlaklarda,
Çarşılarda, pazarlarda,
Kadınız biz, üretiriz!

Dükkânlarda, tezgâhlarda,
Fabrikalarda, yollarda,
Hanelerde, mutfaklarda,
Kadınız biz, çalışırız!

Barlarda, pavyonlarda,
Özellerde, genellerde,
Caddelerde, sokaklarda,
Kadınız biz, soyunuruz!

Doğururuz bebekleri,
Sallarız biz beşikleri,
Yediririz, giydiririz,
Anayız biz, büyütürüz!

Ana avrat yar biziz,
Biz, kız oğlan kızız,
Bekaret uğruna anam,
Öldürülen can biziz!

Kısacası biz kadınız,
Eksik etek, uzun saçız!
İtiliriz, sayılmayız,
Dayak yeriz, sevilmeyiz!

Elbette vardır çözümü,
Dinleyin bu sözümüzü,
Çözüm birlikte kurtuluş!
Erkekler bilmeli bunu!

ŞABAN *(Biraz da kızarak yaklaşır Zehra'nın yanına.)* Hüseyin Ağam neyi sordu biliyor musun?

ZEHRA Neyi emmi oğlu?

ŞABAN Hatice'nin ağıla gittiğini...

ZEHRA Ben söylemedim...

ŞABAN Ben ve sen söylemediysek Hatice mi söyledi?

ZEHRA Herhalde o söylemiştir...

(Bir Çocuk yanaşır...)

ŞABAN İşin gücün hile desise... Bir daha böyle bir şey olursa işimden eder Hüseyin Ağam beni...

ZEHRA Sana bir şey olmaz... Benim yanımda olduğun sürece kimsenin kılıcı kesemez seni! Bırak şimdi sen onları... Beni iyi dinle... Hatice'yi bir daha görmesini ve beğenmesini sağlayacağız Mehmet'in... Mehmet bu gece Hatice'yi yeniden görmeli! Görüp vurulmalı! Dile benden ne dilersen o zaman!

(Zehra ve Şaban ayrı yönlere uzaklaşırlar...

Çocuk gözleriyle Hatice'yi arar...

Artık güneş iyice batmış, oba, yanan ateşlerle daha bir şenlenmiştir. Hummalı hazırlık sürmekte.)

GÖZCÜ Geliyorlar! Geliyorlaaaar!

(Oba halkı işi gücü bırakıp gelenleri izlemeye başlar.

Şaban apar topar Hüseyin Ağa'nın çadırına girer.

Biraz sonra da birlikte çıkıp gelirler..)

HÜSEYİN *(Şaban'a)* Yanına bir iki kişi al da, karşıla konukları!

(Şaban eliyle iki kişiye işaret ederek seğirtir izleyicilerin göremediği alana.

Yaşlılar Meclisi'ni oluşturan üç kişi Hüseyin Ağa'nın yanına gelirler. Hüseyin Ağa saygılıdır onlara...

Biraz sonra önde Ali Ağa, hemen yanı başında oğlu Mehmet, arkalarında da silahlı korumaları sökün ederler.

Mehmet, belli etmemeye çaba göstermektedir, ama gene de

hafiften aksamaktadır.

Şaban, Mehmet'e sessizce bir şeyler anlatmaktadır.

Şaban, ayakta durarak beklemekte olan Hatice'yi, gözleriyle işaret ederek gösterir Mehmet'e. Mehmet büyük bir sevecenlikle bakar Hatice'ye... Gözlerini ayırmadan yürür.

Hüseyin Ağa gülümseyerek ayakta karşılar konuklarını...

İki taraf da sanki bir tören ciddiyeti içindedir.

Hüseyin Ağa ve Ali Ağa kucaklaşırlar birkaç kez.)

HÜSEYİN Hoş geldiniz. .

ALİ AĞA Hoş bulduk.

HÜSEYİN Onur verdiniz Ali Ağa!

ALİ AĞA Davet edip onurlandırdınız bizi ..

HÜSEYİN Hoş geldin oğlum.

MEHMET *(Hatice'den gözünü ayırmadan)* Sağ ol Hüseyin Amca...

1. YAŞLI Hoş geldiniz...

2. YAŞLI Onur verdiniz.

3. YAŞLI Bahtiyar ettiniz bizi...

ALİ AĞA Sağ olun...

HÜSEYİN Buyurun!

(Hüseyin Ağa'nın eliyle işaret ettiği sofraya yürürler birlikte. Önce Ali Ağa, sonra oğlu Mehmet daha sonra da diğerleri otururlar.

Şaban'ın denetiminde her türlü yiyecek, içecek taşınmaktadır sofraya.)

ZEHRA Hoş geldiniz.

HÜSEYİN Hanımımı bilirsiniz Ağam...

ALİ AĞA Sağ olun bacı... Bilmez miyim Ağam?

ZEHRA Sen de hoş gelmişsin Mehmet.

MEHMET *(Gözü Hatice'de)* Sağ ol...

HÜSEYİN Kızım Hatice...

HATİCE Hoş geldiniz...

ALİ AĞA *(İnceler.)* Hatice de gelinlik kız olmuş maşallah... Ben senin şu kadarcık olduğunu bilirim kızım.

(Topluca gülüşürler.)

HÜSEYİN *(Elindeki kadehi kaldırır.)* Hoş geldiniz... Onurlar verdiniz. Bir şeyler söylemek isterim. Ali Ağa sağ olsun. Bize büyük dostluk etmiştir. Sıkıştığımızda verdiği paranın, ödenmesinde de kolaylık göstermiş ve ertelemiştir. Dar günümüzde bize, obamıza yardımcı olan Ali Ağa'nın bu dostluğunu hiç unutmayacağım. Dilerim Ali Ağa'ya bir dostluk etmek fırsatı da bize nasip olur... Sağ olsun var olsun! Yarasın!

(Kadehler kaldırılıp, içilir.)

ALİ AĞA *(Kadehini kaldırır.)* Kul sıkışmayınca Hızır yetişmezmiş. Görevimizdir... Yerine getirdik. Ağalık vermekledir. Ayrıca ne oldum dememeli, ne olacağım demelidir... İnsana özgüdür... Sözünü bile etmeye değmez Hüseyin Ağam... Kim bilir, bir gün de sen bana yardımcı olursun... Haydi sağlığınıza...

(Kadehler kaldırılıp içilir.)

HÜSEYİN Afiyet olsun...

ALİ AĞA Afiyet olsun...

BİRLİKTE Afiyet olsun.

– Yarasın!

– Bal şeker olsun!

(Yemek yenmeye başlanır...

Ancak Mehmet'in gözü Hatice'de...

Bir an her şey Mehmet'in gözünden görülür sanki... Çevredeki her şey bir fotoğrafa dönüşür. Mehmet, Hatice'den başka hiçbir şeyi görmez. Bu durumu gören yalnızca Zehra'dır. Sevindiği bellidir.

Hatice de üstündeki gözü hisseder. Bakar. Mehmet'in alıcı kuş gibi kendisini izlediğini görür. Ürperir. Kaçırır gözlerini. Hatta bu bakışlardan rahatsız bile olur.

Ali Ağa oğlunun Hatice'ye bakışını yakalar. Eliyle dürterek önündeki yemeği işaret eder.

Çocuk yavaşça yanaşır Hatice'nin yanına. Kulağına bir şeyler fısıldar. Hatice sessizce kalkar sofradan. Uzaklaşan Çocuk'un yanına gider.)

HATİCE Ne var? Ne söyleyeceksen çabuk söyle!

ÇOCUK Hatice Abla... Seni satıyorlar!

HATİCE *(Endişeyle)* Kime?

ÇOCUK Mehmet'e...

HATİCE Ne biliyorsun?

ÇOCUK Analığınla Kâhya konuşurlarken duydum.

HATİCE Ne zaman duydun?

ÇOCUK Biraz önce...

HATİCE Neden hemen haber vermedin?

ÇOCUK Seni bulamadım.

HATİCE Kimse duymasın olur mu?

ÇOCUK Söyler miyim abla!

(Çocuk oba halkının sofrasına koşar. Hatice, Selim'i arar gözleriyle. Görür. Selim'e gözleriyle önemli bir şeyler olduğunu anlatır. Hatice kimseye hissettirmeden sofranın en ucuna yürür. Selim gelir.)

SELİM Ne oldu kekliğim?

HATİCE Bu gece kaçır beni buradan!

SELİM Gene ne oldu?

HATİCE Beni Mehmet'e yapacaklar.

SELİM Nereden çıktı bu şimdi...

HATİCE Zehra ile Şaban konuşurlarken duymuş bizim küçük. Haber verdi az önce. Kaçır beni Selim. Yoksa düş olacak birleşmemiz.

SELİM Önce istetmeliyim... Eğer vermezse o zaman düşünelim başka çareler.

HATİCE Geciktikçe işi olmaza sürüklüyorsun Selim!

SELİM Bu gece isteteceğim seni. Hem de konukların yanında... Sen huzurlu ol! Git karış aralarına. Olmadığın anlaşılmasın.

(Selim, Hatice'ye sarılır. Öper. Hatice sıyrılıp uzaklaşır Selim'den. Hatice yavaşça gelip oturur yerine.

Selim farklı bir yoldan yeniden gelir sofraya. Çocuk'u çağırır yanına. Bir şeyler söyler yavaşça... Çocuk, "Anladım," anlamında sallar kafasını ve asıl sofraya yönelir. 1. Yaşlı'nın yanına yaklaşır. Sessizce kulağına bir şeyler söyler. 1. Yaşlı duymamış olmalı ki, Çocuk yeniden söyler... Çocuk gider.

1. Yaşlı yavaşça kalkar yerinden.

Kimse ne olup bittiğinin farkında değildir.

Mehmet hep bakmaktadır Hatice'ye...

1. Yaşlı, Selim'in yanına gelir. Biraz uzaklaşırlar.)

SELİM Rahatsız ettim amca, bağışla beni.

1. YAŞLI Bağışlanacak ne var Selim? Söyle derdini...

SELİM Bu gece Hatice'yi isteyin bana amca.

1. YAŞLI Bu gece mi?

SELİM Evet bu gece... Yoksa iş işten geçecek...

1. YAŞLI Neden iş işten geçsin? Açık konuş Selim!

SELİM Elimizi çabuk tutmazsak Ali Ağa'nın oğluna verecekler Hatice'yi...

(1. Yaşlı gidebileceği kadar bir hızla safraya geri döner. Sessizce oturur yerine. Hemen yanındaki diğer yaşlıya anlatır durumu... Biraz güç anlatır ama gene de anlatır... Yanındaki de diğerine anlatır.

Gözleriyle uygun olduğunu anlatırlar birbirlerine. Gene sessizce 1. Yaşlı'nın kızı istemesini kararlaştırırlar.

Bu arada Şaban, Teke Zortlatması'nı oynayacak ekibi ortaya sürme hazırlığındadır.)

1. YAŞLI *(Yüksek sesle)* Hüseyin Ağa bir dileğimiz....

(1. Yaşlı'nın sözü yarım kalır. Teke Zortlatması başlar. Silahlar atılmaktadır.

Koyunlardan biri kolundan vurulur...)

PERDE

İKİNCİ BÖLÜM

(Teke Zortlatması sürer.
Yaralanan koyunun kolu sarılmıştır.
Selim ve Hatice heyecanla beklemekte.
Mehmet oyunu değil, Hatice'yi izlemekte.)

TEKE ZORTLATMASI

Taşlı tarla ayrıklı,
Selim koca ayaklı,
Çok varmayın üstüne,
Daha yeni yavuklu!

Ben sana gelme dedim
Akşama kalma dedim
Koca kapı dururken
Bacadan inme dedim.

Iraftaki siniler
İnim inim iniler.
Gurbetteki yarimin
Kulakları çınılar.

Ben sana gelme dedim
Akşama kalma dedim.
Koca kapı dururken
Bacadan inme dedim.

Portakalım, çiçeğim
Yol verin ki geçeyim.
Yarim bana darılmış
Ağular mı içeyim?

Ben sana gelme dedim
Akşama kalma dedim
Koca kapı dururken
Bacadan inme dedim.

Garip dağın odunu,
Yakan bilir tadını!
Kız doğuran analar,
Hatice koyun adını!

Ben sana geleme dedim
Akşama kalma dedim.
Koca kapı dururken
Bacadan inme dedim.

(Oyun biter. Dansçılar sofraya otur.)

1. YAŞLI *(Sesini yükseltir.)* Hüseyin Ağa!

HÜSEYİN Nedir?

1. YAŞLI Bir dileğimiz vardır senden... Konuklarımız yabancı değildir... Hem böylesine hayırlı bir işin herkesin içinde konuşulması da en doğrusudur...Biz de bu güzel beraberlikte, konuklarımızın da önünde, bu hayırlı isteğimizi duyurmak isteriz sana...

(Sessizlik.)

HÜSEYİN Meraklandırdın hepimizi. De bakalım nedir bu hayırlı iş?

1. YAŞLI Hüseyin Ağa... Selim'i nasıl bilirsin?

(Sessizlik.)

HÜSEYİN Bizim Çoban 'ı mı?

1. YAŞLI Evet...

HÜSEYİN İyi çocuktur... Çalışkandır... İtaatlidir... Ayrıca, eline, diline, beline sağlamdır.

1. YAŞLI Biz de öyle düşünürüz...

HÜSEYİN Sözü nereye getireceksin?

1. YAŞLI Tek eksiği yoksulluğudur. Söyle Hüseyin Ağa, yoksulluğundan başka bir eksiği var mıdır Selim'in?

HÜSEYİN Yoktur.

1. YAŞLI Hüseyin Ağa... Biz de, kızın Hatice'yi iyi biliriz. Güzelliğine güzel, doğruluğuna doğru, iyiliğine iyi bir kızımızdır. Hatice'nin yoksulluk gibi bir eksiği de yok-

tur... Çünkü Obamızın beyinin tek kızıdır ..

(Zehra iyice huzursuzlanır.)

HÜSEYİN *(Zehra 'nın araya girmeye çalıştığını hisseder. Eliyle susturur.)* Konuşan, Yaşlılar Meclisimizin en kıdemli üyesidir... *(1. Yaşlı'ya)* Ağzındaki baklayı çıkart artık...

1. YAŞLI Kısacası... Allahın emri peygamberin kavliyle Hatice'yi Selim'e istiyoruz senden...

(Buz gibi bir sessizlik.)

HÜSEYİN Neden Selim'in babası atası değil de, sen istemektesin Hatice'yi?

1. YAŞLI Selim 'in ne babası, ne anası, ne de atası yoktur. Hepsi de öteki dünyaya göçmüştür. Bundan dolayı da bu görev bize düşmüştür.

ZEHRA Çoban Selim kaç paralık adamdır ki Hüseyin Ağa'nın kızıyla baş göz olmaya yelteniyor?

1. YAŞLI Gönül verip baş göz olmayı istemek günah değil, sevaptır ..

ZEHRA Davul bile dengi denginedir...

HÜSEYİN Sen karışma Zehra!

ZEHRA Nerede görülmüştür bir bey kızının düğün dernek bir çobana verilmesi? Dengi dengine bir yiğit isteseydi Hatice'yi, tereddüt mü ederdik? Yakışır mı böyle bir iş Hüseyin Ağa'nın şanına?

HÜSEYİN *(İyice kızar)* Sus be kadın! Elinin hamuruyla karışma benim işime? Evet mi dedik?

(Zehra hışımla gider. Sessizlik.)

ALİ AĞA *(Ancak yakın çevrenin duyacağı şekilde.)* Kıyısından köşesinden biz de tanık olduk bu işe. İzin verirsen biz de söyleyelim düşüncemizi Hüseyin Ağa.

HÜSEYİN Akıl akıla her daim katkıdır. Memnun edersin beni Ali Ağa.

ALİ AĞA Bak, Hüseyin Ağa... Senin her daim danıştığın,

görüşlerini aldığın Meclisinin üyeleri, kızını istemekte senden. Bana kalırsa vermem deyip de kesip atman doğru değildir. Vermem dersen Meclis üyelerini gücendirirsin ilkin kendine. Diğer yandan da zalimlik etmiş olursun Selim'e...

HÜSEYİN *(Kızar ama belli etmemeye çalışarak)* Bunun neresi zalimliktir ?

ALİ AĞA Çoban genç bir insandır. Gençleri üzmek ise bir ağaya yakışmayandır.

MEHMET *(Sessizce)* Baba! Ne için geldik biz buraya?

ALİ AĞA *(Sessizce)* Bilirim Mehmet... Sus ve dinle!

HÜSEYİN Yani vereyim mi kızımı Selim'e?

ALİ AĞA *(Yalnızca onun duyacağı şekilde)* Sana ver diyen oldu mu Hüseyin Ağa?

HÜSEYİN Vermem de dedirtmiyorsun!

ALİ AĞA Oysa sen deneyimlisin Hüseyin Ağa... Hem kızı vermemek, hem de dünürü küstürmemek mümkündür.

HÜSEYİN Meraklandırma ağam!

ALİ AĞA Şart koş Selim 'e.

HÜSEYİN Nasıl bir şart?

ALİ AĞA Bizim oralarda bile duyulmuştur. Ünü yayılmıştır Çoban'ın... Çoban sürüsüne egemendir. Çoban ne isterse sürü bir dediğini iki etmemektedir. Kavalını üfledi miydi, art ayakları üstünde bile ayağa kaldırırmış sürüyü. Yoksa duyduklarım tevatür müdür?

HÜSEYİN Öyle söylenir...

ALİ AĞA Benim önerim, sürüye yarın öğleye kadar tuz yedirilmesidir. Yalnızca tuz yedirilsin, su içirilmeden tuz yedirilsin... Bütün gece ve sabah yalnızca tuz yeyip su içmemiş sürüyü, getirelim Kızılırmak'a karışan şu küçük suyun başına. Karşı yakaya da Selim geçsin. Üflesin kavalını... Eğer bir tek koyun bile su içmeden ge-

çerse karşıya, helal olsun böyle bir yiğide bir değil bin Hatice... Eğer bir koyun bile içerse sudan, o bir alın yazısıdır. Ne Selim kırılır sana, ne de Meclis gücenir. Ne dersin Hüseyin Ağa?

HÜSEYİN *(Düşünür biraz)* Böyle bir şart koşmak iyi bir düşüncedir.

ALİ AĞA Kızı da vermemiş olursun böylece, küstürmeden kimseyi.

HÜSEYİN Ama olmaz olmaz deme, olmaz olmaz Ali Ağa...

ALİ AĞA *(İyice sessiz.)* Bak Hüseyin Ağa... Biz buraya yeyip içmeye, gülüp oynamaya değil, Hatice'yi oğlum Mehmet'e istemeye geldik. Neden elimizi çabuk tutmadığımızı sorarsan, böyle bir işin olabileceğini hesap edemediğimizden... İşi zorbalığa vurmak sana da bana da yakışmaz. Aklımız ise, kimseyi gücendirmeden işi çözmemizi sağlar her zaman. Üstüne üstlük böylesine akılcı çözersek işi, namımız yürür Kızılırmak gibi...

HÜSEYİN Ya bir de başarırsa?

ALİ AĞA Başarırsa, sana ve bana yakışan kızı vermektir. Ancak gene de ferah tut gönlünü. Neden dersen, balık kavağa çıktığında başarır Çoban bu işi... Ya da Kızılırmak tersine akarsa!

(Sessizlik. Mehmet bir şeyler söylemek ister babasına. Ali Ağa susturur.)

HÜSEYİN *(Şaban'a)* Çağırın Selim'i!

(Şaban çıkar.)

MEHMET *(Kuşkulu)* Kim denetleyecek tuz yedirme işini?

ALİ AĞA *(Herkesin duyacağı şekilde)* Ne Selim'den yana olanlar, ne de Hüseyin Ağa'dan yana olanlar denetlememeli tuz yedirme işini! *(Meclis Üyelerine)* Bizden yansız kimi bulacaksınız? Uygun mudur?

(Yaşlılar birbirlerine bakarlar. Gözleriyle anlaşırlar.)

1. YAŞLI Uygundur. Ama bizden de bir denetçi bulunma-

lıdır.

ALİ AĞA Kimi uygun görüyorsanız seçin denetçinizi...
(Diğer Yaşlılar I. YAŞLI'da karar kılarlar.)

I. YAŞLI Madem ki ben seçildim, denetçi işi çözümlenmiştir.

ALİ AĞA Hüseyin Ağa... Sence de uygunsa, yemek bitiminde benim adamlarım bulunsunlar başında sürünün ve yedirmeye başlasınlar tuzu.

HÜSEYİN Uygundur...

I. YAŞLI Beni unutmayın ağalar. Laf söz olmasın sonra!

ALİ AĞA Olur mu öyle şey? Eğer dayanamayıp da uyuyacaksan, sıraya da bindirebilirsiniz denetçilik işini!

I. YAŞLI Yaşlılara uyku haramdır... Çünkü bilmekteyiz girdiğimizde toprağın altına, hiç kalkmamacasına uyuyacağımızı..

(Selim gelir. Mehmet, Selim'e öldürecekmiş gibi bakar. Selim ayakta durur. Mehmet de ayaktadır. Bakışırlar. - Mehmet:)

MEHMET'İN ŞARKISI

Zenginlik neye yarar?
Eşit değil koşullar!
Güzel seni seçer mi?
Bacak aksarsa eğer!

Ah bacağım, bacağım!
Neden aksarsın böyle?
Başım öne eğdirip
Güven vermezsin, söyle!

Uy babam ne ettin sen?
Gecikmeyeydin bunlar,
Bu acınacak haller,
Gelir miydi başıma?

Almalıyım bu kızı,
Bir oyunla olsa da!
Geçirse bile sürüyü
Yar etmem kızı ona!

Aşağı görme kendini,
Sen fazladan zenginsin!
Çulsuzla bir tutamazsın,
Sen bu kızın dengisin!

Nikâhta keramet var
Düğün demek kurulur.
Bir kez aldık mı kızı
Karı koca olunur!

Yürümezsen bilinmez,
Bacak olsun aksayan!
Zenginlik de cabası
Tutacaktır elimden!

SELİM *(Gözlerini Mehmet'ten ayırmadan.)* Beni emretmişsiniz Ağam...

HÜSEYİN Seni severim delikanlı... Güvenirim sana... Sürümün çobanısın zira... Güvenip sevmesem, getirir miydim böyle bir göreve seni? *(Bekler. Giiya düşünür.)* Kızımı istetmişsin... Benim kızımı isteyen bir yağız delikanlıyı, hele hele bu bir de benim çobanımsa, hoşgörüyle karşılamamak mümkün müdür? Ben de isterim kızımı sana vermeyi. Sonuçta koskoca bir sürüyü emanet ettiğim delikanlıya, bir kızımı mı emanet etmeyeceğim?

SELİM *(Ellerine sarılıp öpmek ister.)* Sağ olun Ağam...

HÜSEYİN *(Ellerini kurtarıp öpmesini engeller.)* Ancak bir şartım vardır. Şartımı yerine getirirsen, tabii ki alırsın kızı. Getiremezsen... alınyazım der, unutursun bu işi!

SELİM *(Endişeli)* Nedir şartınız?

HÜSEYİN Şimdiden tezi yok, tuz yedirilecek sürüye... Ancak hiç su içirilmeyecek. Yarın öğleyin, tam da güneş tepemizdeyken geçeceksin suyun öte yakasına. Üfleyeceksin kavalını ve sürüyü çağıracaksın yanına. Ama bir tek koyun bile bir damlacık su içmeyecek geçerken karşıya! Eğer yapamam ben bunu dersen, şimdiden vazgeç! Vazgeçmek yiğitliğin olmazsa olmaz ön koşuludur... Yiyemeyeceğin yoğurdun önüne oturup kaşığı eline almak ise haddini bilmezliktir! Bu duruma düşmeden kararını şimdiden verebilirsin! Ne diyorsun?

SELİM *(Alt-üst olmuştur)* Deneyeceğim Ağam..

(Mehmet neredeyse fırlayıp saldıracaktır Selim'e. Babası kimseye hissettirmeden eliyle tutup giysisinden, oturtur yerine Mehmet'i.)

HÜSEYİN Yol yakınken vazgeçebilirsin. Kararını hemen verme! Biraz daha düşün, hiç olmazsa! Unutma, bir yiğidi en çok yaralayan rezil olmaktır!

(Sessizlik)

SELİM Rezil olmayı göze almadan vezir olunmaz Ağam. Deneyeceğim...

I. YAŞLI Etkilemek gereksizdir. Kararını vermiştir besbelli...

HÜSEYİN İyi o zaman... *(Hâlâ vazgeçebileceğinden umutlu.)* Son bir sözün var mıdır ?

SELİM Ağam, ne zaman başlayacak tuz yedirme işi?

HÜSEYİN Yemek işi bittiğinde... Yani birazdan... Ali Ağa'nın adamları yedirecekler tuzu...

I. YAŞLI Ben de denetçi olarak kalacağım. Meraklanma uyumam!

SELİM Ağam...

HÜSEYİN *(Umutludur hâlâ.)* Söyle...

SELİM Sürünün başına gidebilir miyim?

HÜSEYİN *(Kızdığını belli etmemeye çalışarak, kendi kendine)* Ne bok yiyecekse sürünün başında! *(Selim'e)* Git

git... Tuz getirilene kadar kalabilirsin!

SELİM Sağ ol Ağam... *(Çıkar.)*

(Sessizlik. Zehra, Selim'in yolunu keser çadırın önünde.)

ZEHRA Su içirilmeyecek öyle mi? Hep tuz yiyecekler ha! Bu koşulda geçirebilir misin sürüyü karşıya?

SELİM Geçireceğim Allah'ın izniyle!

ZEHRA Sonra da kızı alacaksın öyle mi?

SELİM Kısmetse...

ZEHRA *(Kinle.)* Aptal! Geçirsen bile verir mi kızını? Ağa kızının çobana karı gittiği nerede görülmüştür?

(Selim bir şey söyleyecektir, vazgeçer... yürür. Zehra kinle bakmaktadır onun ardından.)

Ağıl.

(Sürü sessizce beklemekte... Sanki matem tutmakta... Çoban köpeklerinden biri hemen girişin ağzında. Karakoyun biraz daha farklı bir yerde. O da çok üzgün... Selim girer; genel hoşnutsuzluğu sezinler. Hangi koyunun yanına yaklaşırsa, o koyun sırtını dönmektedir Selim'e. Selim birçok koyunun yanına giderek dener ve görür bunu... Özellikle kuzuları kesilen koyunlar ayrı bir hiddetle bakmaktadırlar Selim'e. Selim son çare Karakoyun'a yanaşır.)

SELİM Karakoyun'um. Sürüm bana küstü mü Karakoyun'um? Yoksa... Yoksa sen de mi küstün bana?

KARAKOYUN Meeeee!

SELİM Açıklamadın mı bunlara, benim elimde olan bir şey değildir kuzuları kesmemek! Aynı şeyleri söylemekten yoruldum Karakoyun'um. Benim üzülmediğimi mi sanırlar? Ben ağıla neden geldim bilir misin? Biraz sonra buraya çuval çuval tuz getirecekler. O tuzlar yedirile-

cek hepinize... Yarın öğleye kadar yalnızca tuz yiyeceksiniz. Bir damla bile su içmeden tuz yiyeceksiniz... Öğle sıcağında kavalımı üflediğimde hepiniz akarsuyun öbür yanına geçeceksiniz. Ama bir damlacık bile su içmeden... Sen de geçeceksin Karakoyun'um, sen de... İşte o zaman Ağa, verecek kızını bana. Eğer biriniz bile birazcık da olsa içerseniz akmakta olan sudan, kız bana verilmeyecek... Anlatabildim mi Karakoyun? *(Sessizlik.)* Ağa, kızını bana vermemek için böyle bir koşul sürdü öne... Söyle Karakoyun'um söyle! Bunu bilsinler de yardımcı olsunlar bana!

(Koyunlar birbirlerine bakarlar... Özellikle kuzuları kesilen koyunlar daha da hırslanmışlardır. Sanki, "Yatmaz kalkmaz bir Allah, sonunda düştün elimize!" der gibidirler. Küçümseyerek ve kinle izlemeye başlarlar Selim'i... Hatta arada bir kafasını bilmiş bilmiş sallayarak, "Yarın görürsün sen!" der gibi anlamlı ve alaycı bakan koyunlar bile vardır aralarında. Karakoyun sanki biraz daha anlayışlıdır... Ancak belli ki, sürünün genel tavrına karşı koyamamanın acısını da taşımaktadır içinde.

Karakoyun:)

SORGU

Senin gibi bir yiğide
Cellat olmak yakışır mı?
Kendi soyun kesenlere,
Hoşgörüyle bakılır mı?

Çoban Selim sen bizdensin
Neden ihanet edersin?
Soyuna sırtın dönersen
Ettiğini bulmaz mısın?

Sözünün geçtiği yerde
Nasıl cana kıyarsın?

Aslına sırtın dönersen
Nasıl merhamet dilersin?

Kasap olup cana kıydın!
Analara acı verdin!
Şaşırmana gerek var mı?
Kendin ettin kendin buldun!

SELİM *(Yılgınlığa kapılır.)* Hiç suçum yok demiyorum size! Belki de çobanlığı bırakmak en doğrusudur... Ama dediğim şudur: Siz koyun kaldıkça ben ya da başkası kesecekler kuzularınızı. Düzen bu düzen! Kim gelse kesilecek kuzularınız! Anlatmaya çalıştığım budur onlara! *(Koyunlar artık kafa sallamamaktadırlar Selim'e... Ancak gene de buz gibidirler. "Kandırmaya çalışıyor," gibilerden bakıp işaretleşirler birbirleriyle.)*

Direnecekseniz kara yazgınıza direnin, bana değil! *(Bir süre düşünür. Karakoyun'a)* Orman uludur... Orman güzeldir... Bütün ormanlar güzeldir... Ama rüzgâr esmeden uğuldamaz orman... Bu senin rüzgârın olmalı Karakoyun'um... Sen esmelisin ki onlar uğuldasın! Ama şunu da hiç unutma! Tek başına esmeye kalkanı da yaşatmazlar!

(Selim dışarıya yönelir. Tam çıkacakken Zehra gelir, önüne geçer Selim'in.)

ZEHRA Bu işten vazgeç!

SELİM Ne diyorsun Abla!

ZEHRA Ablan batsın! Ablan batsın!

(Bir eliyle yakalar Selim'in bir kolunu. Öbür eliyle arkasında sakladığı bir kutuyu uzatır önüne.) Aç! Aç şunu! *(Hareketsiz durduğunu görerek öbür eliyle kutuyu açar. Mücevherler, takılar, beşibiryerdeler, altınlar ışıl ışıldır.)* Al! Hepsi senin olsun! Onu alacaksın da ne olacak? Boklu bir kızdan sana karı mı olur? Ben daha güzel değil miyim ondan?

SELİM Tövbe de abla!

ZEHRA *(Kutuyu yere atar, kutudakiler yerlere saçılır... Çıldırmış gibidir artık. Selim'in boğazına sarılır. Bir yandan boğazını sıkarken, bir yandan da.)* Boğarım seni! Boğarım! Boğarıım! Boğarııım!

(Karakoyun, Selim'e acımış olmalı ki araya girmeye çalışır. Selim ellerini tutarak boynunu kurtarır Zehra'nın ellerinden.)

SELİM *(Sessizce)* Rezil olacağız abla! *(Zehra'nın debelenmesine engel olmaya çalışarak)* Düşünmez misin kocanın onurunu be kadın? *(Birden güç dener Zehra'ya. Neredeyse yere fırlatıp atarken...)* Git artık! Git dedim, git! Yerdekileri topla ve git!

(Zehra bu kez ağlamaya başlar. Selim'in ayaklarına kapanır)

SELİM *(Ayaklarıyla iter. Boğulur gibi)* Yoksa geberteceğim seni! Topla altınlarını ve git!

ZEHRA *(Artık uysal bir kedidir sanki... Bir yandan sessizce ağlarken, öte yandan da yerdeki mücevherleri kutuya koymaktadır. Burnunu çeke çeke)* Kızı sevdiğini söylüyorsun. Öyleyse sevginin ne olduğunu biliyorsun. Seni nasıl sevdiğimi görmüyor musun? Seni seviyorum... Seni istiyorum... Al kaçır beni buradan. Neyim var neyim yoksa senin olacak. Çok altınım var. Bana kıyma! Beni yakma! Sen olmazsan bu can bu bedende durmaz. Vicdan azabından kahrolursun! Bana bu zalimliği yapma!

(Yerdekileri toplamıştır. Yeniden Selim'in ayaklarına uzanır. Bağırır gibi olur) Kaçır beni! Kaçır beni!

(Selim ayaklarıyla neredeyse tekmeleyerek Zehra'dan uzaklaşır.

Sürüye ve Karakoyun'a son kez bakar ve ağıldan çıkıp gider.

Zehra yerde ağlamasını sürdürmektedir.

Zehra:)

DİVANEYİM!

Yandım yandım viraneyim!
Yar elinde biçareyim!
Sevdim ama istemedi,
Ben ne oldum avareyim!

Bahçemde gülüm güllenmiş
Şeyda bülbülüm dillenmiş.
Koynumda memem kirlenmiş
Ben ne oldum divaneyim!

Aman aman ben ne yapam?
Alıp başımı mı gidem?
Deli gönlüm muradına
Ermez gayri biçareyim!

Eller oturacak tahtıma
Lanet olsun bu bahtıma!
Yüreğimi gama saldım,
Ben ne oldum divaneyim!

(İçeriye sırtlarında iki tuz çuvalı ile Ağa'nın korumaları girer. Yere indirirler çuvalları. Sürüyerek daha yüksekçe bir yere yerleştirirler.
Zehra elindeki kutuyu saklayarak dışarıya çıkar.
Çuvalları getirenler sürüye bakmakta...
Biraz sonra ellerinde meşalelerle Kâhya ve diğer görevliler gelirler. Ali Ağa, Hüseyin Ağa ve Mehmet arkasındadır meşalelerin...
Olabildiğince insan ağılın yanını yöresini doldurmuş, meraklı gözlerle izlemektedir içeriyi.
Denetçiler çuvalların ağzını açarlar. Çuvallardan birinden çıkardıkları tuzun bir parçasını sürünün önüne saçarlar adeta. Önüne tuz konulan koyunlar hemen yemeye başlarlar.)

ALİ AĞA *(Adamlarına. Yüksek sesle)* Bu gece uyumak yok! Ayrılmayacaksınız ağıldan! Anlaşıldı mı?

1.DENETÇİ Anlaşıldı ağam.

2.DENETÇİ Anlaşıldı.

BİRLİKTE Anlaşıldı.

HÜSEYİN *(ALİ'ye)* Konaklasaydınız ağam ..

ALİ AĞA Biz gidelim Hüseyin Ağa. Yolcu yolunda gerek.

HÜSEYİN Gene de kalsaydınız derim Ağam...

ALİ AĞA Bu iş, hesapta olmayan bir iştir Ağam. Başka işimiz vardır sabahleyin. Sözümüz vardır. Ama doğrusu merak etmekteyim gene de. Geçirebilecek mi su içirtmeden çoban bu sürüyü?

ŞABAN Mümkün müdür ağam?

ALİ AĞA Sakın ha, biz gelmeden başlatmayasınız Ağam...

HÜSEYİN Olur mu öyle şey?

ALİ AĞA Öğleyi bulmaz buradayız evelallahı!

(Önce Ali Ağa, sonra Mehmet, sonra Hüseyin Ağa ve diğerleri çıkarlar ağıldan.

Yalnızca denetçiler kalır içerde.

Bir de taşların üzerinde olayı izlemekte olan Çocuk / çocuklar.

Bir yanda ay ışığı, diğer yanda meşaleler aydınlatmaktadır ağılı. Ve durmadan tuz serpilmektedir koyunların önüne.

Artık ağıl hep görülecektir izleyici tarafından.

Ve diğer mekânlarda olaylar sürerken de tuz yedirme sürecektir.)

Hüseyin Ağa'nın Çadırının Önü.

(Hüseyin oturmakta bir iskemlede... Kâhya ayakta...

Yanlarında bir çoban köpeği...

Hüseyin sardığı sigarayı yakar, tüttürür.)

HÜSEYİN Bu nasıl iştir Kâhya?

ŞABAN Hangisi Ağam?

HÜSEYİN Bu şart koşma işi?

ŞABAN İşin doğrusu budur Ağam. Ali Ağa'nın Hatice'yi oğluna isteyeceği bilinmekteyken, farklı bir davranışa girmesi kınanırdı.

HÜSEYİN Madem ki isteyeceklerdi kızı, neden erken davranmadılar? İsteselerdi verirdik, olur biterdi. Mehmet'ten hasını mı bulurduk yani?

ŞABAN Bana kalırsa yaşlılar karıştırdı işi... Eğer acele edip de istemeselerdi kızı, iş bu şekle dönüşmezdi.

HÜSEYİN Demek ki onlar da duymuş Mehmet'e isteneceğini Hatice'nin... Ve de taraf olup, "Çoban" demişler... Yahu Kâhya geçirebilir mi Çoban bu sürüyü?

ŞABAN Mümkünü var mı Ağam?

HÜSEYİN Ama egemenmiş sürüye!

ŞABAN Oba halkı nasıl görmek isterse kişiyi, öyle kurar gerçeği... Tevatürdür bana sorarsan...

HÜSEYİN Gerçi biz seçip getirdik Çoban'ı oraya... Ama bak! Vazgeç dememe rağmen direndi. Deneyeceğim dedi. Bundan sonra her ne hal olursa olsun, Selim çoban olarak kalamayacaktır. Hayırlısıyla bu işi bir atlatalım, ertesi günü bitmiştir işi çobanın. Bugünden tezi yok, yeni bir çoban düşün bizim için. Ancak biz yarını düşünelim ilkin. Ya bir de geçirirse sürüyü?

ŞABAN Tuz işi başkadır Ağam.. Tuz bozar oyunu, bağlılığı. Sonrasında ise susuzluk canlılara her türlü olmazı oldurtur... Yapılmazı yaptırtır.

HÜSEYİN Bırak şimdi büyük laflar etmeyi. Ya geçirirse ne yaparız, sen onu söyle?

ŞABAN Böyle bir olasılık mümkün değildir Ağam...

HÜSEYİN Ulan milyonda bir de olsa geçirdi sürüyü diyelim. Sen onu söyle! Ne yapacağız o zaman?

ŞABAN Cayarsın Ağam.

HÜSEYİN Ayıp olmaz mı?

ŞABAN Asıl ayıp koskoca bir Ağanın, bir çobana vermesidir kızını ağam! Biraz dinlen. Yoruldun ağam...

HÜSEYİN *(İçeriye geçerken.)* İnşallah caymaya bile gerek kalmaz. Hayırlı geceler...

ŞABAN Sana da Ağam... *(Kâhya gider.)*

Hüseyin içeriye girer. Zehra soyunmakta...

Hüseyin de soyunmakta...)

HÜSEYİN Hatice?

ZEHRA *(Eliyle ileriyi gösterir.)* Yatağında... Epey oldu.

HÜSEYİN Ya geçirirse sürüyü ?

ZEHRA Emmi oğlu en iyi çözümü söyledi... Cayarsın!

(Zehra yatağa girer. Sırtını döner. Selim'i düşler...

Hüseyin de yatağa girer, düşünceli...

Hatice'nin bölümü de aydınlanır.

Hatice gerçekten de yataktadır. Ama giyinik. Dışarıyı dinlemekte ..

Hüseyin horlamaya başlar.

Zehra belli ki iğrenmektedir Hüseyin'den..

İyice uzaklaşmış Hüseyin'den...

Hatice yavaşça doğrulur.

Bir yastık koyar yatağına. Yorganı örter yastığın üstüne ve yavaşça süzülür dışarıya.

Bir süre oturur bir köşeciğe...

Hatice:)

KARA SEVDA

Kara sandık açamadım
Çeyizimi seçemedim.
Yazık oldu gençliğime
Çoban ile kaçamadım!

Ay n'olaydı n'olaydı?
Sürü tuzu yemiyeydi.
Ne çare yediler tuzu
Yüreğimde çıktı sızı!

Saçımı üçe böldüler
Bölük bölük de ördüler
Yardan muradım almadan
Kolum kanadım kırdılar!

Suyu içerse koyunlar
Bekler bizi ne oyunlar
Mezarımı kızlar kazsın
Altın gümüş kazmayla!

(Hatice oturmaktadır, hüzünlü...
Zehra kuşkulanır birden. Kalkıp geçer, yatağına bakar Hatice'nin. Yatağın içindeki nesnenin nefes alıp vermediğini görür, açar hızla yorganı. Koşarak gelir Hüseyin'in yanına.)

ZEHRA Kalk! Kalk! *(Sarsar eliyle)* Kalk dedim! Kalk!

HÜSEYİN Ne var? Ne oldu?

ZEHRA Hatice kaçmış!

(Önde Hüseyin, arkada Zehra, Hatice'nin yatağına koşarlar.)

HÜSEYİN *(Yastığı görür yatağın içinde.)* Vay kaltak vay! *(Yeniden kendi bölümlerine koşar... Arkasında da Zehra. Hızla giyinmektedir. Dışarıya fırlar. Arkasından Zehra... Sesini kısarak bağırır.)* Şabaaan! Şabaaan!

ŞABAN *(Don gömlek gelir.)* Buyur Hüseyin Ağam? Hayırdır...

HÜSEYİN *(Kısık sesle)* Hatice yok!. Yastık koymuş yatağının içine! Kaçtı galiba! Ulan rezil edecek beni be! Kaçtı mı dersin?

ŞABAN *(Düşünmüştür.)* Ağam siz geçin çadırınıza...

HÜSEYİN Soru sordum sana!

ŞABAN Bilmem ki ağam... Belki de kaçmıştır. Ama anlaşılır şimdi.

ZEHRA Nasıl anlaşılacaksa anlaşılsın bir an evvel emmi oğlu! Çabuk emmi oğlu, çabuk!

(Şaban çadıra girer. Girmesiyle çıkması bir olur. Elinde bir tüfek...)

ŞABAN Ağam siz çadırınıza geçin. *(Koşarak Selim'in kaldığı yere gider.)* Selim! Seliiim!

SELİM *(İçerden çıkar. Giyiniktir.)* Sen misin Şaban Kâhya?

ŞABAN Benim, Hatice nerede?

SELİM Ne bileyim?

ŞABAN Yastık koymuş yatağına. Haberli misin, açık konuş?

SELİM Vallahi bilmem Şaban Kâhya... *(Telaşlanır)* Arayalım.

ŞABAN *(İçeriye sokar kafasını. Yeniden Selim'e)* Hüseyin Ağam da kalktı. Seni görmesin parçalar!

SELİM Benim ne suçum var ki?

(Sessizlik. Şaban, Hüseyin'in yanına gelmekte...
Bu arada Hatice çadırlarının yanında, babasının ve amalığının durmakta olduğunu görür. Yanaşıp sırtını çadıra vererek oturur. Babasının duyuracak şekilde öksürür.)

ZEHRA Dinle!

ŞABAN Duydunuz mu?

HÜSEYİN Duydum! Hatice'nin öksürüğü!

ZEHRA İşte orda!

(Üçü de koşarak, oturmakta olan Hatice'nin yanına gelirler.)

ZEHRA Ne arıyorsun kız burada?

HATİCE Hiiiç. Uyku tutmadı.

HÜSEYİN Sıçarım senin ağzına eşşoğlu eşşek! Niye yastık koydun yorganının altına? Beni rezil etmek midir amacın? Zehra haklıymış... Haklıymış...

(Kızının saçlarından tutup dövmeye başlar. Şaban fazla karşı çıkamaz, ama gene de engeller Hüseyin'i.)

HATİCE Ne yaptım baba?

ŞABAN Bir cahillik etti ağam... Bağışla!

HATİCE *(Ağlamakta)* Uyku tutmadı, geldim oturdum baba!

HÜSEYİN Daha konuşuyor karşımda... Gece yarısı gebertireceksin kendini .. Suuuus! Sus ulan suuuus! Gir çadıra eşşeoğlu eşşek!

(Hatice önde Hüseyin ve Zehra arkada çadıra girerler. Selim rahatlanmıştır; ağıla doğru yürür. Şaban çadırına yürürken... Hüseyin'in öfkeli bakışları altında Hatice soyunup yatağına girer.... Hüseyin başını yastığa koyar koymaz yeniden uyumaya başlar... Zehra tiksinerek bakar Hüseyin'e. Uyuması mümkün değildir.)

Ağıl.

(1. Adam hiç durmadan tuz atmaktadır koyunlara... Tuz çuvallarından biri bitmiştir. Denetçiler neredeyse uyumuşlardır. Kendileriyle mücadele edip uyumamaya çalışarak güya görevlerini yerine getirmektedirler... 1. ADAM yorulduğunda tuz atmayı 2. ADAM sürdürmektedir... Ortalık yavaş yavaş ağarmaktadır.)

1. ADAM Neredeyse bitireceksiniz ikinci çuvalı da. Verdikçe de yiyorsunuz düşüncesizce! Gareziniz mi vardır çobanınıza? Söyleyin ha! Gareziniz mi vardır?

(Selim girer içeriye. Sessizce ve endişeyle izlemektedir.)

2. ADAM *(Yarı uykulu. 1. ADAM'a)* Ne o, sürüyle mi konuşuyorsun?

1. ADAM Ben atıyorum tuzu, onlar yiyor! Diyorum ki gareziniz mi vardır çobanınıza?

2. ADAM Hayvanın koyunu, insanın cahili! İkisi de aynı kapıya çıkar. Garezden değil aptallıktan yerler tuzu!

SELİM Selamünaleyküm!

1. ADAM Aleykümselam Selim.

2. ADAM Uyumadın mı sen?

SELİM Nasıl uyurum arkadaşlar? Sınava çekilecek adamın gözü uyku tutar mı?

1. ADAM Şunlara bak şunlara... Nasıl da yiyorlar? Garezleri mi vardır sana yoksa?

SELİM Üç kuzularını kestim bugün... *(Sardığı sigaralardan uzatır.)* Almaz mısın?

2. ADAM *(Alır. Meşaleden yakar sigarayı.)* Sağ ol!

1.ADAM Bak Selim arkadaş. Git biraz uyu. Neredeyse sabah oldu. Dinç olmalısın ki iyi üfleyesin kavalını... Hem üstelik seni burada görürlerse, laf söz çıkarır kara ağızlılar.

(Selim özellikle Karakoyun'a bakar... Hiç oralı değilmiş gibi davranmaktadır Karakoyun. Sürü ise iyice ilgisiz...)

SELİM *(Üzgün.)* Doğru söylersiniz. Size kolay gelsin...

(Selim umutsuzca yürür...

Sabah güneşi vurmaya başlar Selim'in yüzüne, durur... Selim:)

PİŞMANIM!

Dedim "Boyun eğmeyin siz,
Kökümüz, kökenimiz bir
Birleşmeliyiz hepimiz!"
Gittim, kestim kuzuları!

Ah ben n'ettim böyle Tanrım?
Yaptığım iş nasıl iştir?
Kuzuları keser isem
Bu ihanet değil midir?

Kıydım körpe kuzulara
İhanet ettim soyuma
Acı verdim analara
Yatacak yerim var m'ola?

Oysa umut gelecekte
Soyumuz sopumuz bir
Birleşmeliyiz hepimiz
Deryalara varacaksak!

(Selim ileride oturur. Umutsuz ve yorgun uyuklamaya başlar.
Adamlar tuz yedirmeyi sürdürürlerken.)

Küçük Akarsu.

(Oba Halkı beklemekte...
Sürü beklemekte...
Köpekler beklemekte...
Hüseyin, Zehra, Hatice ve Şaban beklemekte...
Selim beklemekte... Selim bitkin ve mahzun...
Sürü ve Selim göz göze gelirler...
Hepsi de Kızılırmak'a ulaşmakta olan akarsuyun bir yanındadırlar...
Oba halkı :)

UYANIŞ!

Çoban alamasın diye kızı
Bütün gece tuzladılar sizi
Böyle buyurdular buyruklarını
Anlamadık mı yaptıklarını?

Bu heriflerin niyeti bozuk
Yazık olacak çobana yazık
Tuzu çoban yemedi ki
Ona atılıyor kazık!

Ey sürü sınav sizindir!
Tuzlanan sizsiniz çünkü
Sıkın dişinizi de geçin suyu
Biz de seyredelim bu gidişi!

(Sessizlik. Gerilim artarak sürmekte...)

(Karakoyun:)

UĞULDA ORMANIM UĞULDA!

Selim'in bu pişmanlığı
Yalan değil gerçektir!
Sınava gelince dostlar,
Çoban Selim'in değildir!

Sırt sırta verip de dostlar,
Öte yana geçmeliyiz!
Sevenleri birleştirip,
İşimizi yapmalıyız!

Gönül verdik biz bu işe,
Umudumuz hiç bitmesin!
Sudan içmek olur mu hiç?
Çabamız boşa gitmesin!

Rüzgârın estiği yerde,
Orman elbet uğuldar!
Gür çıksın sesimiz artık,
Dünya âlem dinlesin!

(Ali Ağa ve oğlu Mehmet gelirler.
Belli belirsiz, "Hoş geldiniz"ler...
Selim ve Mehmet göz göze gelirler.
Mehmet delici bakar Selim'e.
Selim sanki umutsuz...
Hüseyin, Selim'e eliyle karşıya geçmesini işaret eder.
Selim umutsuzca Hatice'ye bakar.
Karakoyun ve Sürü bu bakışı yakalar...
Selim karşıya geçer. Yüksekçe bir yere oturur. Kavalını çıkarır. Üflemeye başlar...
Sürü ve Karakoyun dinlemeye başlarlar kaval sesini...
Karakoyun sürünün arasında dolaşarak. Sanki uyarmak-

tadır onları.

Sürü akarsuya doğru yürür.

Sırası gelen akarsuyu geçmektedir suyu içmeden.

Akarsuyu geçen koyun gelip Selim'in yanında durmaktadır.

Her geçen koyun, insanları üzmekte ya da sevindirmektedir. En son geçen Karakoyun'dur...

Selimin yanına gelip durur Karakoyun...

Sürü ve Karakoyun keyifle dinlemeyi sürdürmektedirler kavaldan çıkan müziği.

Ali Ağa ve Hüseyin şaşkın. Mehmet sinirli.

Zehra perişan. Hatice mutlu...

Selim kavalı indirir, ayağa kalkar.)

1. YAŞLI Bu iş bitmiştir Selim. Hüseyin Ağa'nın şartını yerine getirdin. Hatice senindir artık.

SELİM Ağam... İzin verirsen, sürü su içsin gayrı...

HÜSEYİN İçsinler...

(Selim Karakoyun'a işaret eder. Sürü suya koşar.)

MEHMET Baba! Bu iş olmadı baba!

ALİ AĞA Şimdi bunları konuşmanın zamanı değil.

MEHMET Dünya kadar borcu var sana!

ALİ AĞA Sus!

MEHMET Biliyordun bu kızı istediğimi!

HÜSEYİN Elinizi çabuk tutsaydınız vermez miydim?

ALİ AĞA Düşünemedik böyle olacağını...

ŞABAN Cay ağam!

ZEHRA Cay! Cay!

HÜSEYİN Sabaha kadar düşündüm sonucun böyle olması halinde ne yapacağımı. Ağzımızdan söz çıkmıştır bir kez... *(İçtenlikle.)* Cayamam! İstesem de cayamam! Ancak ikisinden birinin ölümü engeller bu işi!..

MEHMET Hatice'nin ölümü yaramaz benim işime!

(Mehmet silahını çıkarıp ateşler Selim'e.

Selim yatıp hedeften çıkar. Panik.. Bir koyun, arkasından

bir koyun ve birkaç koyun daha vurulur. Sürüdeki son kuzu da vurulur. Mehmet ateş etmeyi sürdürür. Diğer koyunlar ölülerine eğilirler. Sonra da kararlılıkla Selim'in yanına gelip iki ayakları üzerinde doğrulurlar... İnsana dönüşmüşlerdir...

Mehmet ateş etmemektedir artık... Ali Ağa hışımla tokatlar oğlunu ve elinden silahı alır.

Önce Hatice, ardından da oba halkı geçerler karşıya ve sevginin yanında yerlerini alırlar...

Kadınlar başlarındaki örtülerini, saçları görünecek şekilde düzeltirler.

Suyun bu yanında ise Ali Ağa, Hüseyin, Mehmet, Şaban, onların adamları yani İki Köpek ve Zehra kalırlar...)

(Suyun öte yanındakiler:)

DÜĞÜN!

Vur davulcu davuluna!
Dünya âlem dinlesin!
Uğuldayan bir ormanız
Rüzgârımız dinmesin!

Haydi durma Karakoyun
Bugün senin günündür!
Üfle kavalı Çobanım
Bu, gelecek düğündür!

Vur davulcu davuluna!
Güm, güm, güm, güm, gümülesin!
Yaban değildir sesimiz
Dünya âlem dinlesin!

Yürüyene borcu olan
Uyuyanlar uyansın!
En güzel türkü yaşamak
Duyan herkes söylesin!

Vur davulcu davuluna !
Dünya âlem dinlesin!
Uğuldayan bir ormanız
Rüzgârımız dinmesin!

Vur davulcu davuluna!
Güm, güm, güm, güm, gümülesin!
Yaban değildir sesimiz
Dünya âlem dinlesin!

(Yeniden söylenir KIZILIRMAK TÜRKÜSÜ...
Daha gür, daha coşkulu...)

(Sahnedekilerin hepsi:)

KIZILIRMAK TÜRKÜSÜ II

Yerden gökten, dağdan taştan,
Yıldırım gibi ineriz!
Küçük sularla büyüyüp,
Kızılırmak'a varırız!

Ardımızda tarihimiz
Türkülerle geliriz!
Akar mı ırmak tersine?
Deryalara da varırız!

"Sayılmayız parmak ile
Tükenmeyiz kırmak ile"
Eşitlikçi dünya için
Zulümleri aşmaz mıyız?

Bentler yapıp bu akışı
Kolay mıdır durdurmak?
Yatağıyla oynamak mı
Bu akışı durduracak?

Zaman zaman yenilsek de
Umudumuz tükenir mi hiç?
İlerleyen tarihiz biz!
Hep deryalara bakarız!

Hayvan değil insanız biz
Hep geleceği düşleriz!
"Yarin dudağından gayri"
Biz her şeyi bölüşürüz!

Acı, keder olsa da hep
Kırılmayız, yıkılmayız!
İnsan soyu budur elbet
Acıları biz aşarız!

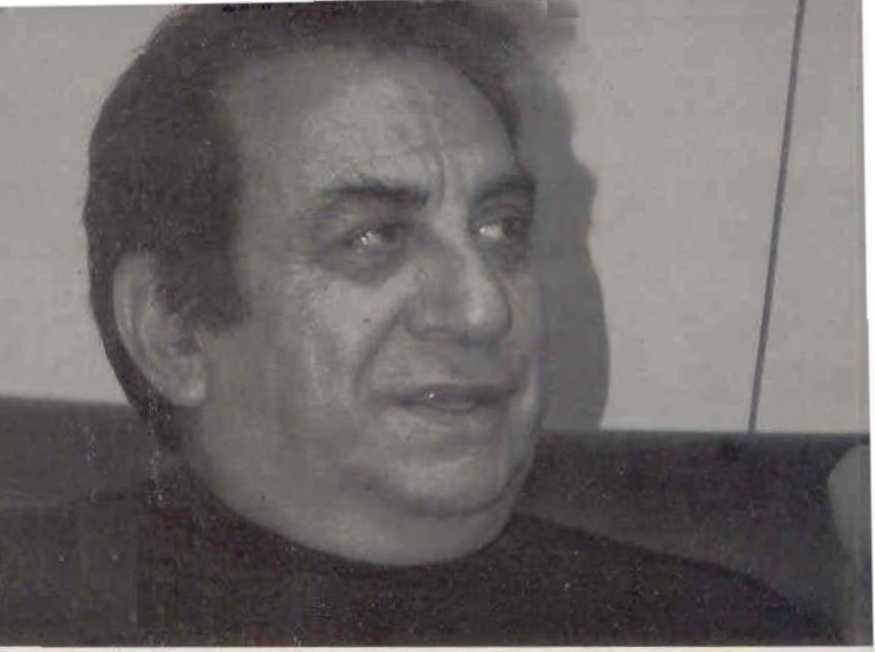
İşkence, zulüm ve kandır,
Pişiren bizi durmadan!
Çelikleşir bedenimiz
Yarınlara varır iken!

Unutmayın a dostlar
Deryalara varacağız!
Savaşsız ve sömürüsüz
Dünyaları kuracağız!

Sırt sırta verdik miydi, hey!
Ferhat olup dağları, hey!
Ab-ı hayat akıtırız!
Mustafa'yız Kemal'iz biz!

SON

23 Aralık 2000, İstanbul.

Kızılırmak,

'Kızılırmak-Karakoyun' adlı
Türk halk masalından
yola çıkılarak yazılmış bir oyundur.
Bu masal, önceki yıllarda
önce **Nâzım Hikmet**'in,
daha sonra **Yılmaz Güney**'in senaryosu ile
sinemaya aktarılmıştır.

Oyun,
halk masalının öyküsü ve dramatik yapısı geliştirilerek
yeni bir yorumla sunulmaktadır